НАША СВАБОДА

№24(111) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

28 ЛЮТАГА 2001 года СЕРАДА

Адрас: 220123, г.Мінск, а/я 103

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

Шэфства над «Маршалам Усцінавым»

Дагавор аб бестэрміновым шэфстве над экіпажам расійскага ракетнага крэйсера «Маршал Усцінаў» падпісаў у Мурманску з камандзірам карабля і камандаваннем Паўночнага флоту ВМФ Расіі старшыня Мінскага гарвыканкама Міхаіл Паўлаў. Пра гэта паведамляюць расійскія СМІ. Там ён знаходзіўся ў складзе ўрадавай дэлегацыі на чале з прэм'ер-міністрам Уладзімірам Ярмошыным. Раней гэткі ж дагавор аб шэфстве над адным з баявых караблёў Паўночнага флоту падпісала з паўночнаморцамі адміністрацыя Брэста.

Кіраўнік беларускай дэлегацыі падараваў экіпажу крэйсера ад імя ўрада рэспублікі каляровы тэлевізар. У адказ паўночнаморцы паабяцалі наведаць Мінск улетку 2001 года ў дні святкавання Дня горада. Якое дачыненне мае Мінск да расійскага флоту ведае, відаць, толькі М.Паўлаў. ■

Правы чалавека

Супрацоўнікаў міліцыі вінавацяць у катаваннях

Генадзь БАРБАРЫЧ

Член арганізацыі Малады Фронт Антон Бойка і ягоны таварыш Віталь Падаляк абвінавачваюць супрацоўнікаў Заводскага РУУС Мінска ў збіванні і прымяненні катаванняў.

Маладыя людзі былі затрыманыя ў ноч 25 лютага непадалёк ад будынка Заводскага райвыканкама. Іх абвінавацілі ў нанясенні надпісаў на будынак выканкама і спробах вывесіць сцяг. Прама на месцы яны былі збітыя супрацоўнікамі міліцыі, а затым дастаўленыя ва ўпраўленне ўнутраных справаў Заводскага раёна. Затрыманых змясцілі ў розныя камеры і пачалі вадзіць на допыты, патрабуючы падпісаць пратаколы аб правапарушэнні, аднак яны адмаўляліся гэта рабіць. Тады, па словах Віталя Падаляка, супрацоўнікі міліцыі прымянілі да яго наступнае катаванне: наматалі на рукі яго даволі доўгія валасы і сталі цягнуць іх у супрацьлеглыя бакі, што было вельмі балюча. Пад уздзеяннем катавання малады чалавек змушаны быў падпісаць пратакол, у якім гаварылася, што ён збіраўся напісаць на сцяне гарвыканкама слова «Зорро».

Да непаўналетняга Антона Бойкі, які таксама, у рэшце рэшт, падпісаў пратакол, прымянілі менш жорсткія меры уздзеяння. Тым не меней, яго доўга трымалі ў душнай цеснай камеры, пакуль ён не страціў прытомнасць, і нецэнзурна зневажалі ў прысутнасці маці, якая была выкліканая да Антона як да непаўналетняга.

Зараз маладыя людзі катэгарычна адмаўляюць сваю віну, заяўляючы, што падпісалі пратаколы іх прымусілі пагрозамі і катаваннямі. Яны наважаныя зафіксаваць нанесеныя ім цялесныя пашкоджанні і звярнуцца ў пракуратуру для ўзбуджэння крымінальнай справы, а таксама паведаміць аб прымяненні катаванняў у праваабарончыя арганізацыі і Кансультатыўна-назіральную групу АБСЕ ў Беларусі. ■

● Сёння праходзіць забастоўка прыватных прадпрымальнікаў, якія пратэстуюць супраць ціску з боку ўладаў. Працяг тэмы на стар.3

Генерал, які супраць «халоднай вайны»

Былы міністр абароны Павел Казлоўскі абвесціў пра сваю мэту стаць прэзідэнтам Беларусі. Павел Казлоўскі адказвае на пытанні НАШАЙ СВАБОДЫ

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

— Спадар Казлоўскі, прайшло 5 дзён, як вы публічна заявілі, што паспрабуеце змагацца за пасаду прэзідэнта. Што змянілася за гэты час у вашым жыцці?

— Стала меней вольнага часу, больш нічога. За гэтыя некалькі дзён раздаў з добры тузін інтэрв'ю — незалежным беларускім выданням, замежным прэсагенцтвам, радыёстанцыям. Заўважу, ніводная дзяржаўная газета да мяне не звярталася, што я лічу паказальным. Яны ўсе працуюць толькі на аднаго чалавека, хаця ўтрымліваюцца на грошы ўсіх грамадзянаў, у тым ліку і мае.

— Пра што часцей за ўсё ў вас пытаюцца?

— Пытаюцца, чаму я вырашыў змагацца за пасаду прэзідэнта.

— Ужо бачыў у друку ваш адказ на гэта — вы кажаце пра расколатае грамадства, пра прававое бязмежжа з боку ўлады, пра галечу, у якой апынуўся народ. І заяўляеце, што гатовыя ўзяць на сябе адказнасць выратаваць краіну ў гэтым цяжкім становішчы. Сем гадоў таму Лукашэнка паводзіў сябе падобна — памятаеце, абяцаў «запусціць заводы», вярнуць страчаныя грошы, пасадзіць карупцыянераў, а ў выніку развёў карупцыю, непараўнальную з часамі Кебіча. Чаму вы ўпэўненыя, што людзі паверацъ новым абяцанкам?

— Няпраўда, я пакуль нічога не абяцаю і не збіраюся абяцаць немагчымага. Я толькі ведаю, што ўлада сябе дыскрэдытавала, людзі пачынаюць яе ненавідзець і перамены непазбежныя. Наш абавязак правесці гэтыя перамены мірна, законным шляхам. Я як генерал скажу, што трэба моцная рука, каб забяспечыць гэтыя мірныя змены да лепшага.

— Выбарчая кампанія гэта як рэкламная кампанія, у якой заўсёды прысутнічае адзін зразумелы ўсім кароткі лозунг. Рэкламшчыкі называюць яго слоганам. Які́м будзе ваш слоган?

— Яго абвяшчаць рана. Рыхтуюцца і лозунгі, і праграма, але я пакуль устрымаюся іх абвяшчаць. Не правакуйце мяне на парушэнне выбарчага заканадаўства. Гэта Лукашэнка можа дазволіць сабе па сутнасці пачынаць перадвыбарную кампанію датэрмінова – а я чалавек законапаслухмяны.

— Вы падлічвалі, колькі будзе каштаваць вашая барацьба? Грошай хопіць, асабліва калі параўнаць вашыя рэсурсы з рэсурсамі таго ж Лукашэнкі?

— Закон дае ўсім роўныя сумы, а астатняе будзе залежаць ад нас саміх. Мне здаецца, пераможа не той, хто патраціць больш грошай, а той, хто менш зэканоміць сілаў. Трэба выкладвацца да канца, вось галоўны сакрэт.

— На які электарат асабіста вы разлічваеце? На вайскоўцаў і іх сем'і, якія жывуць сапраўды вельмі сціпла і гатовыя выказаць пратэст уладзе калі не на мітынзе, то на выбарчым участку?

— На вайскоўцаў – безумоўна, але не толькі. Прычым незадаволенасць – не галоўная іх рыса. Вайскоўцы, адстаўнікі, іх сваякі – гэта загартаваная і вельмі дынамічная частка грамадства, здольная прыдаць імпульс тым, хто расчараваўся і паверыў, быццам змены да лепшага не дачакаецца. Мае выбаршчыкі таксама сярод прадпрымальнікаў, якіх я цяпер добра ведаю. Фонд рэабілітацыі здароўя былых вайскоўцаў, які я ўзначальваю, некамерцыйная арганізацыя, але мы супрацоўнічаем і з прадпрымальнікамі. Паверце, ёсць патэнцыял, каб вырвацца з гэтага кола расчаравання.

— А як жа адзіны кандыдат ад апазіцыі – вы ж разбураеце гэтыя сцэнар...

— Ніколі не казаў, што я супраць вылучэння адзінага кандыдата, але хай яго вызначыць народ, а не партыйныя функцыянеры. Лічу, што вылучацца трэба некалькім незалежным кандыдатам, бо ка-госьці не зарэгіструюць, кагосьці і ў турму кінуць, я гэтага не выключаю. ►

Заканчэнне на стар.8

НАВІНЫ

■ **У Баранавічах з'явілася рэгіянальная каардынацыйная рада дэмакратычных сілаў «Свабодны выбар».** Задачы новага аб'яднання — стварэнне ўмоваў для правядзення справядлівых і дэмакратычных выбараў прэзідэнта краіны; падтрымка адзінага кандыдата на пасаду прэзідэнта ад аб'яднаных дэмакратычных сілаў; каардынацыя дзейнасці дэмакратычных сілаў Баранавічаў і рэгіёна пры падрыхтоўцы і правядзенні выбараў прэзідэнта.

■ **Ўзровень захворванняў сярод работнікаў прадпрыемстваў Брэста перавышае сярэднеабласны ў 1,4 раза.** Праверкі Брэсцкага гарадскога цэнтра і эпідэміялогіі паказалі, што адміністрацыямі прадпрыемстваў не ў поўным аб'ёме выконваюцца мерапрыемствы па прафілактыцы на грып і ВРЗ, медпункты не забяспечаныя неабходным запасам лекавых сродкаў і вітамінаў, а нізкі ахоп гарачым харчаваннем і адсутнасць дыетычных страваў у сталоўках – асноўная прычына высокай удзельнай вагі захворванняў страўнікава-кішачнага тракту.

■ **26 лютага ў Крычаве пачалося судовае разбіральніцтва справаў рэдактараў крычаўскіх недзяржаўных газет «Вольны Горад» і «Наш Вольны Горад».** Сяргея Няроўнага і Мікалая Маторанку абвінавачваюць у парушэнні законаў аб друку і прадпрымальніцкай дзейнасці. Але ў сувязі з тым, што па справе С.Няроўнага патрэбныя дадатковыя сведкі, а ў міліцэйскія пратаколы па справе М.Маторанкі былі ўнесеныя выпраўленні, суд перанесены на 2 сакавіка.

■ **У лютым у Беларусі зноў узраслі тарыфы на жыллёва-камунальныя паслугі.** У параўнанні са студзенем на 5,1 працэнта павялічылася кватрплата і плата за карыстанне ліфтам, на столькі ж падаражэлі ацяпленне, гарачая вада, халодная вада і каналізацыя, газ, вываз і абясшкоджванне адходаў. Апрача таго, на 5,5 працэнта ўзрасла плата за карыстанне радыёкропкай. Электраэнергія падаражэла на 20,8-21,2 працэнта за кВт для гарадскіх жыхароў з газавымі плітамі, з 10,4 да 12,6 рубля – для гарадскіх жыхароў з электраплітамі і сельскага насельніцтва.

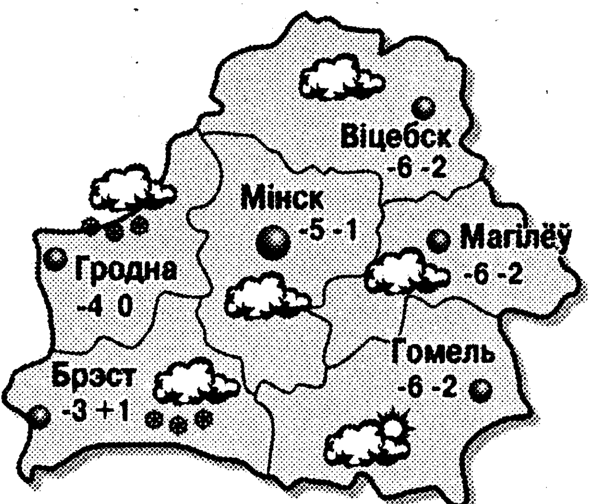
■ **Прадстаўнікі грамадскіх арганізацыяў Брэсцкай вобласці, якія падтрымліваюць А.Лукашэнку, вырашылі стварыць Каардынацыйны савет патрыятычных сілаў.** Пагадненне аб стварэнні Каардынацыйнага савета падпісалі абласныя арганізацыі аб'яднання ветэранаў, БПСМ, саюзаў афіцэраў і ветэранаў вайны ў Афганістане, аддзялення Беларускага саюза жанчын, таварыства інвалідаў і іншыя — усяго 17 арганізацыяў.

НАДВОР'Е НА ЗАЎТРА

Горад	Тэмпература
Віцебск	-6 -2
Мінск	-5 -1
Магілёў	-6 -2
Гродна	-4 0
Брэст	-3 +1
Гомель	-6 -2

Крыніца: www.gismeteo.ru

Курс наяўнага долара на «чорным рынку»

1250

«Дэ-факта» спадабалася злодзеям

Яніна КОБРЫНЬ

У Магілёве 26 студзеня была абрабаваная рэдакцыя незалежнай газеты «Дэ-факта». За апошнія дзесяць дзён гэта ўжо другі рабунак магілёўскай незалежнай грамадска-палітычнай газеты. У першы раз, ноччу на 16 лютага, з офіса рэдакцыі выкралі факс. З-за гэтага рэдакцыя вырашыла пераехаць у іншы офіс. Але і на новым месцы газету напаткала гэткая ж бяда. 26 студзеня невядомыя злачынцы выкралі з рэдакцыі камп'ютэр для версткі газеты і прынтар. У скрадзеным камп'ютэры захоўваліся архіў газеты і матэрыялы наступнага нумара «Дэ-факта». Самае дзіўнае, што іншая каштоўная тэхніка рэдакцыі засталася некранутай. ■

Для дапамогі нарказалежным

Аляксей АРЭШКА

28 лютага ў Мінску адбудзецца прэзентацыя даклада Міжнароднага камітэта па кантролі над наркотыкамі (МККН) за 2000 год. Яго сусветная прэзентацыя адбылася 21 лютага.

Як вядома, колькасць наркаманаў і злачынстваў, звязаных з наркотыкамі, у рэспубліцы працягвае ўзрастаць. За мінулы год колькасць афіцыйна зарэгістраваных асобаў, якія ўжываюць наркотыкі, узрасла больш чым на тысячу і склала на канец года 7.397. У 2000 годзе ў Беларусі зафіксавана 3.800 злачынстваў, звязаных з незаконным абаротам наркотыкаў.

БелаПАН

Жорсткасць суддзяў

Наталля РАДЗІНА

У Гомелі працягваецца судовы працэс над былым рэктарам Гомельскага медычнага інстытута прафесарам Юрыем Бандажэўскім. Прафесар не прызнаў сябе вінаватым ні па адным з прад'яўленых яму абвінавачванняў. Нагадаем, што вядомага прафесара абвінавачваюць у атрыманні хабару ад студэнта. Некалькі месяцаў у канцы 1999 года Бандажэўскі правёў у турме. У яго абарону выказаліся многія аўтарытэтныя праваабарончыя і міжнародныя навуковыя арганізацыі. На іх думку, сапраўднай прычынаю арышту прафесара стала жаданне ўладаў не даць яму распавядаць праўду пра згубныя наступствы Чарнобыля.

Нягледзячы на тое, што судовы працэс над супрацоўнікамі Гомельскага мединстытута распачаўся яшчэ 13 лютага, 26 лютага адбылося толькі трэцяе паседжанне суда. За гэты час былі зачытанае толькі абвінавачваючае заключэнне і пачаты допыт адной з падсудных выкладчыцаў інстытута. Прычынай перапынку паслужыла тое, што многія адвакаты задзейнічаны ў іншых судовых працэсах. Пры гэтым вядомаму адвакату Гары Паганяйлу было забаронена прымаць удзел у паседжанні ў сувязі з тым, што ён не ўваходзіць у склад дзяржаўнай калегіі адвакатаў.

На апошнім судовым паседжанні, акрамя Ю.Бандажэўскага, сваю віну не прызналі былы прарэктар Уладзімір Раўкоў і маці адной з абітурыентак, якой следства інкрымінуе дачу хабару. Абарона прарэктара Раўкова звярнулася з просьбай аб прызначэнні судова-медычнай экспертызы з мэтай устанавіць, ці можа падсудны, які пакутуе на стэнакардыю і прымае моцнадзеючыя лекі, паўнацэнна ўдзельнічаць у працэсе і знаходзіцца пад вартай з ліпеня 1999 года. Але ваенная калегія адмовіла адвакатам у гэтай просьбе. І гэта нягледзячы на тое, што на кожным судовым паседжанні В.Раўкову аказваюць медычную дапамогу ў сувязі з яго цяжкім станам здароўя. ■

Цэнзура супраць НТВ

Наталля РАДЗІНА

Канфлікт паміж беларускімі ўладамі і расійскім тэлеканалам НТВ набірае абароты. На гэты раз у Беларусі была забароненая трансляцыя па гэтым канале французскага мастацкага фільма «Даберман».

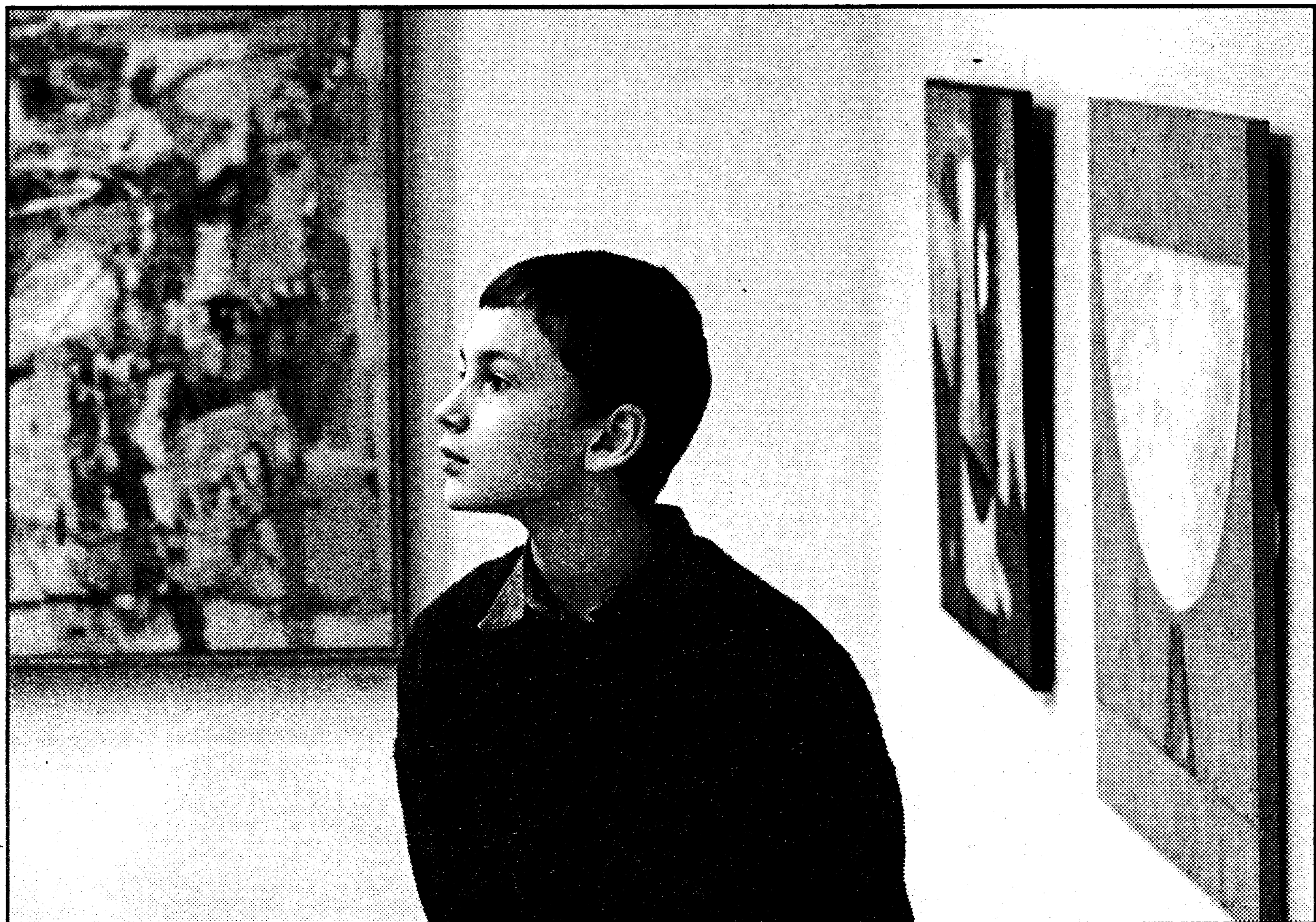
Урыўкі з баевіка «Даберман» НТВ дэманстравала некалькі дзён запар. За гэты час беларускія аматары кінематографа паспелі пазнаёміцца з сюжэтам «Дабермана», які прадстаўляў паляванне ўпартага паліцэйскага на нахабнага рабаўніка. Але сам фільм беларусам пагалядзець не давялося. У нядзелю ўвечары замест «Дабермана» беларускія гледачы ўбачылі запіс забаўляльнай праграмы КВЗ.

Аказалася, што паказ мастацкага фільма «Даберман» быў забаронены ў Беларусі паводле рашэння Рэспубліканскай экспертнай камісіі па прадухіленні прапаганды парнаграфіі, гвалту і жорсткасці, якая дзейнічае пры міністэрстве культуры РБ.

Паводле словаў сябраў экспертнай камісіі, гэты фільм не спадабаўся ім яшчэ ў 1999 годзе. Тады НТВ таксама паказвала «Даберман», і пракуратура Беларусі звярнулася да міністэрства сувязі з просьбай не трансляваць гэты фільм. Цэнзары палічылі, што ў фільме занадта жорсткасці, гвалту, эротыкі, наркотыкаў і алкаголю. Забарону фільма на чужым тэлеканале Рэспубліканская экспертная камісія палічыла цалкам законнай.

Між іншым, канал НТВ з самавольствам беларускіх уладаў не згаджаецца. На думку дырэктара эфірнага вяшчання тэлеканала НТВ Алега Тачыліна, забарона «Дабермана» звязаная са справай самавольнага захопу беларускімі ўладамі рэкламнага часу НТВ. З-за гэтага і забараняецца трансляцыя некаторых фільмаў. НТВ ж ад такіх дзеянняў мае толькі фінансавыя страты, і таму з дня на дзень чакаецца, што кіраўніцтва тэлеканала падасць на беларускія ўлады ў суд. А.Тачылін таксама не выключае, што беларускі бок проста хоча змусіць НТВ спыніць вяшчанне на Беларусь. Такі стан рэчаў нікога не здзівіў бы: напярэдадні прэзідэнцкія выбары, і адносна незалежны погляд расійскіх тэлеканалаў Лукашэнку непатрэбны. ■

ФОТАФАКТ

Фота IREX/ProMedia

На мастацкай выставе «Золата» ў мінскай галерэі на вул. Сурганава

Абрабавалі «Місію дапамогі зняволеным»

Вячаслаў БУДКЕВІЧ

Напрыканцы мінулага тыдня ў Мінску быў абрабаваны офіс міжнароднага грамадскага аб'яднання «Місія дапамогі зняволеным». Гэтае аб'яднанне было зарэгістраванае ў міністэрстве юстыцыі прыкладна год таму. Яно займаецца паляпшэннем умоваў утрымання зняволеных, аказаннем канкрэтнай гуманітарнай дапамогі папраўчым установам на тэрыторыі рэспублікі.

Намеснік старшыні праўлення гэтай арганізацыі Уладзімір Саламянскі паведаміў, што злачынцы шляхам узлому дзвярэй праніклі ў офіс місіі, які знаходзіцца ў будынку, што належыць навукова-вытворчаму аб'яднанню «Прагрэс». Яны разукамплектавалі камп'ютэр, які знаходзіўся ў памяшканні, і забралі ўсё самае каштоўнае. Камп'ютэр прызначаўся для абсталявання класа інфарматыкі ў дзіцячай калоніі ў Бабруйску. Прапаў і шэраг іншых рэчаў. Ніякіх дакументаў выкрадзена не было. Таму Саламянскі не бачыць у гэтым палітычнай падаплёкі. Выкрадзенае было вынесенае праз прахадную, дзе пастаянна знаходзіцца ахоўнік.

Першымі, паводле словаў намесніка старшыні праўлення арганізацыі, пра візіт злодзеяў даведаліся раніцай 23 лютага супрацоўнікі камерцыйнай структуры, якая арандуе плошчы побач з офісам місіі — у іх камп'ютэрнае абсталяванне было выкрадзенае па аналагічнай схеме. «Прыехаўшыя па выкліку супрацоўнікі Фрунзенскага РУУС у першую чаргу абвінавацілі саміх супрацоўнікаў камерцыйнай фірмы ў тым, што яны садзейнічалі ўчыненню гэтага злачынства тым, што не ўстанавілі сігналізацыю і металічныя дзверы, — расказаў Саламянскі. — Яшчэ больш, прагучала і такое: маўляў, у сувязі з тым, што фірма парушыла нейкую міфічную пастанову гарвыканкама, якая нібыта абавязвае ўсе арганізацыі ўстанавіць металічныя дзверы і сігналізацыю, супрацоўнікі РУУС будуць абавязаны аштрафаваць гэтую фірму на 100 мінімальных зарплатаў. Падлічыўшы магчымыя страты, кіраўніцтва фірмы адмовілася ад напісання заявы».

Сам намеснік старшыні праўлення міжнароднага грамадскага аб'яднання паўторна выклікаў па «02» міліцыю, але дачакаўся прадстаўнікоў улады толькі праз чатыры гадзіны. «І адразу ж стала зразумела, што яны не збіраюцца нічога рабіць, — заявіў Саламянскі. — Яны таксама спрабавалі мяне пераканаць у тым, што мы пасадзейнічалі ўчыненню злачынства, на што мне прыйшлося дастаткова далікатна заклікаць іх да выканання сваіх прамых абавязкаў. Дарэчы, па факце ўзлому і крадзяжу ў суседнім офісе злачынства так і аказалася ўтоеным... У рэшце рэшт былі складзены пратакол агляду, узялі ў мяне паказанні, знялі адбіткі пальцаў, зрабілі фатаграфіі. На развітанне яны мне заявілі, што ўсё гэта пустая справа, ніхто нічога не знойдзе, хаця, як я зразумеў, не знойдуць па адной простай прычыне — ніхто не будзе шукаць».

БелаПАН

Новае аб'яднанне беларускіх татараў

Марат ГАРАВЫ

Грамадскае аб'яднанне «Зікр уль Кітаб» (у перакладзе з татарскай — памяць і кніга) мае намер актыўна адраджаць і развіваць нацыянальныя культурныя традыцыі татарскага народа ў Беларусі, заявіў намеснік старшыні новага рэспубліканскага аб'яднання Ібрагім Канапацкі.

Ён паведаміў, што арганізацыя «Зікр уль Кітаб» зарэгістраваная ў міністэрстве юстыцыі ў пачатку 2001 года. Яна ў некаторым сэнсе з'яўляецца пераемніцай раней існаваўшага аб'яднання татар-мусульманаў «Аль Кітаб», якое дзейнічала ў Беларусі з ліпеня 1991 года, але па шэрагу прычынаў не прайшло перарэгістрацыю ў 1999 годзе.

Сярод асноўных накірункаў дзейнасці новага аб'яднання — вырашэнне адукацыйных задач, стварэнне цэнтраў развіцця нацыянальнай культуры беларускіх татараў і добраўладкаванне татарскіх могілак — мізараў. У бліжэйшых планах «Зікр уль Кітаба» — аднаўленне нацыянальных помнікаў дайніны, у тым ліку старажытнай мячэці XVII стагоддзя ў Лоўчыцах (у пяці кіламетрах ад Навагрудка), дзе мяркуецца адкрыць музей татарскага быту, а таксама мячэці XVI стагоддзя ў Доўбучках (Смаргонскі раён Гродзенскай вобласці). Гэты помнік драўлянага дойлідства быў у разабраным выглядзе перавезены пад Мінск, у Беларускі дзяржаўны музей народнай архітэктуры і быту, дзе і працягвае заставацца ў такім жа выглядзе амаль 10 гадоў.

Акрамя гэтага, аб'яднанне плануе актыўна развіваць супрацоўніцтва з татарскімі абшчынамі суседніх краінаў. Так, у траўні беларускія татары возьмуць удзел у кангрэсе Міжнароднай федэрацыі татарскіх саюзаў. Як лічыць Ібрагім Канапацкі, кангрэс павінен садзейнічаць аб'яднанню татараў Беларусі, Польшчы і Літвы, якія больш за 600 гадоў жывуць на гэтых землях.

Паводле звестак перапісу насельніцтва 1999 года, у Беларусі жывуць больш чым 10 тысяч татараў. Найбольш кампактна яны расселеныя ў Іўі, Навагрудку, Слоніме, а таксама ў Смілавічах і ў Мінску. ■

БелаПАН

Бойка ў зале суда

У Гомелі 26 лютага падчас судовага працэсу над супрацоўнікамі Гомельскага медыцынскага інстытута адбыўся інцыдэнт з удзелам журналіста і праваабаронцы Валерыя Шчукіна.

Адным з падсудных па гэтай справе з'яўляецца прарэктар медінстытута Уладзімір Раўкоў. Ягонная жонка, Наталля Раўкова, на працягу ўсіх судовых разглядаў не дапускаецца ў залу паседжанняў, бо яна заяўленая ў якасці сведкі. Прычым, Н.Раўкову проста не дапускаюць у залу ахоўнікі, а не выдалае суддзя, як таго патрабуе працэдура. Даведаўшыся пра гэта, В.Шчукін у размове з супрацоўнікамі ПЦ «Вясна» на мінулым тыдні заявіў, што «ўнясе гэтую няшчасную жанчыну ў судовую залу на руках».

І вось 26 лютага Н.Раўкова разам з Валерыем Шчукіным у чарговы раз зрабіла спробу патрапіць у залу суда. Валерыя Шчукіна ахоўнік, які стаяў каля ўваходу ў залу, прапусціў, а жанчыну спыніў. Шчукін вярнуўся і пачаў адштурхоўваць вайскоўца, пры гэтым яны разам паваліліся на падлогу, а Наталля Раўкова паспела за гэты момант праскочыць у судовую залу, дзе яе спрабавалі затрымаць ахоўнікі. Падчас гэтага затрымання і ахоўнікі, і жанчына, і паспеўшы падняцца Валеры Шчукін зноў паваліліся на падлогу.

Сварку разнялі, а Валерыя Шчукіна і Наталлю Раўкову адвялі ў асобнае службовае памяшканне. Па іх, па словах аховы судовай залы, павінна была прыехаць спецыяльная служба. Аднак яна не прыехала і Валерый Шчукін з Наталляй Раўковай правялі астатні час на паседжанні суда. ■

Інфармацыйны аддзел ПЦ «Вясна»

У Мінску вяшчае «Рускае Радыё»

Аляксей АРЭШКА

У Мінску на частаце 98,9 FM-дыяпазона пачала вяшчанне расійская радыёстанцыя «Рускае Радыё». Праект ажыццёўлены пры ўдзеле беларускага «Радыё Рокс» і Рэспубліканскага радыёперадаючага цэнтра.

Як паведаміла дырэктар «Радыё Рокс» Таццяна Сядова, праект адначасова мае камерцыйныя і творчыя мэты. «Радыё Рокс» вяшчае ў рэспубліцы з пачатку 90-х гадоў і з'яўляецца даволі кансерватыўнай і стабільнай станцыяй, якая не мяняе свой фармат. Разам з тым вельмі многія слухачы ў Беларусі хацелі б чуць больш рускамоўнай музыкі. Па словах кіраўніка «Радыё Рокс», арганізоўваючы вяшчанне новай станцыі, было вырашана «не адкрываць Амерыкі», бо ўжо існуе правераны гадамі, вельмі паспяховы праект. Да таго ж на «Рускім Радыё» працуюць многія, хто, у сваю чаргу, пачынаў калісьці працаваць на «Роксе». ■

БелаПАН

Слова «Беларусь» адпуджвае інвестараў

Вячаслаў БУДКЕВІЧ

Для прыцягнення найбольшай увагі да праспекта дзелавых прапановаў Мінскага сталічнага саюза прадпрымальнікаў і працадаўцаў аўтары змянілі назву каталога, прыбраўшы з яго слова «Беларусь». Калі праспект дзелавых прапановаў членаў МССПіР, які распаўсюджваўся саюзам летась, называўся *Belarus 2000. We open for your business* («Беларусь 2000. Мы адкрыты для Вашага бізнесу»), то варыянт бягучага года будзе мець назву *Supply & Demand* («Попыт і Прапанова»). Падставай для змянення назвы паслужылі прапановы шэрагу замежных партнёраў МССПіР, якія насілі ў некаторай ступені нават палітычны характар. Так, кіраўніцтву саюза стала вядома аб тым, што некаторыя патэнцыяльныя інвестары, прадстаўнікі міжнародных інвестыцыйных арганізацыяў адкладвалі ў бок праспект дзелавых прапановаў членаў МССПіР, толькі ўбачыўшы ў яго назве слова «Беларусь».

Новае выданне - каталог *Supply & Demand* — рыхтуецца да выпуску выдавецтвам «МакТех» сёлета ў траўні і распаўсюджвання ў 196 краінах свету. Каталог выйдзе накладам у 5 тысяч асобнікаў на англійскай і рускай мовах і будзе ўтрымліваць інфармацыю аб канкрэтных дзелавых прапановах прадпрыемстваў і прадпрымальнікаў і попыце на рынку Беларусі ў 2001-2003 гадах.

Адрасная, мэтавая і імянная рассылка каталога будзе праводзіцца, у прыватнасці, кіраўнікам бізнес-асацыяцыяў, ва ўрады, дзелавыя асацыяцыі, мэрыі сталіцаў, у пасольскія і консульскія ўстановы Беларусі за мяжой, у дырэкцыі міжнародных фінансавых і кансалтынгавых кампаніяў, інвестыцыйных фондаў, у міжнародныя эканамічныя і фінансавыя арганізацыі. ■

БелаПАН

Сем гарадоў дапамогуць Клімавічам

Канстанцін УВАРАЎ

25 лютага ў Клімавіцкі раён Магілёўскай вобласці прыбылі прадстаўнікі шэрагу дабрачынных арганізацыяў Германіі, з некаторымі з якіх раён супрацоўнічае ўжо больш за 10 гадоў.

Пры ўдзеле гэтых арганізацыяў у Клімавічах у свой час быў адкрыты сацыяльны прытулак для дзяцей дашкольнага ўзросту, абсталяваны аздараўленчы лагер і інтэрнат для школьнікаў, ажыццяўляюцца праграмы аздараўлення дзяцей, абмену студэнтамі і старшакласнікамі, аказваецца гуманітарная дапамога. Цяпер прадстаўнікі сямі гуманітарных ініцыятываў з гарадоў Рэйн-Нае, Хаген, Дортмунд, Лангенберг, Дзюльмен і іншых вырашылі аб'яднаць свае намаганні для аказання сумеснай дапамогі жыхарам раёна, забруджанага радыяцыяй пасля аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

Паводле звестак БелаПАН, кіраўніцтва раёна прапануе ўвазе гасцей некалькі праектаў, якія можна рэалізаваць з іх удзелам. У іх ліку — арганізацыя цэнтра сацыяльна-псіхалагічнай дапамогі, аказанне дапамогі Дому ветэранаў і вырашэнне праблемы пітной вады. ■

БелаПАН

Што гэта было?

Аляксей СТАЎСКІ

Менавіта такое пытанне хочацца задаць футбалістам зборнай клубаў Беларусі пасля таго, як азіраешся на іх выступленне на міжнародным футбольным турніры «Албена-2001», што праходзіў у Балгарыі. У апошніх двух гульнях беларусы згулялі ўнічыю — 0:0 — з клубам «Чорна мора» з балгарскага горада Варна, а затым прайгралі 0:1 нацыянальнай зборнай Азербайджана. Вынікі турнэ несуцяшальныя – чатыры паразы пры адной нулявой нічыі. Што гэта сапраўды было, слабасць зборнай без удзелу ў ёй легіянераў? Але ж мы лічым наш чэмпіянат не зусім «мёртвым». Міжсезонне? Дык яно ж ва ўсіх, у тым ліку і ў балгараў з азербайджанцамі. Дык што тады?

Верагодней за ўсё, што адказ на гэтае пытанне мы зможам атрымаць толькі пасля дзвюх афіцыйных гульняў зборнай у рамках адборачнага турніру да чэмпіянату свету-2002, што пройдзе ў Паўднёвай Карэі і Японіі. Мы згуляем 24 сакавіка ў Кіеве з вельмі моцнай (Раброў, Шаўчэнка, Шаўкоўскі) зборнай Украіны і 28 сакавіка ў Мінску — з вельмі напорыстай і добра падрыхтаванай фізічна зборнай Нарвегіі. Толькі афіцыйныя гульні заўсёды высвечваюць сапраўдныя вынікі трэніровачнай падрыхтоўкі ў міжсезонне. ■

Генерал, які супраць «халоднай вайны»

Заканчэнне.
Пачатак на стар.1

Потым прайсці першы тур і вызначыць, хто мае большыя шанцы. А да таго адзін аднаму не перашкаджаць. Закон жа нават не забараняе людзям ставіць подпісы за розных кандыдатаў, гэта трэба выкарыстоўваць, а не сварыцца.

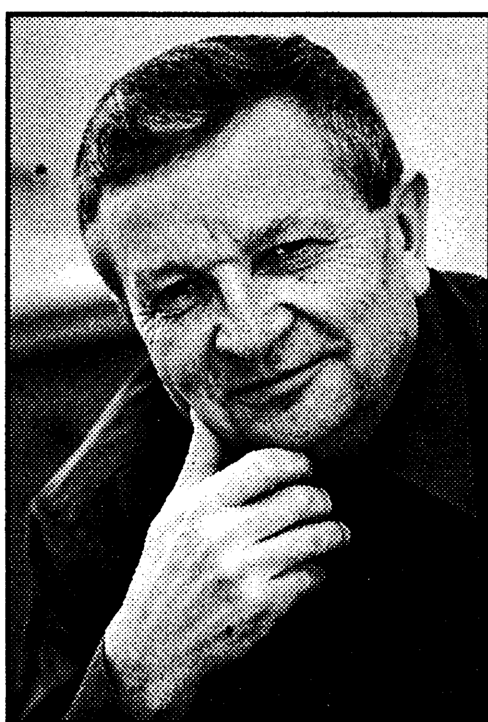
— Мяркуючы па вашым тоне, вы падмацавалі гэтыя сцэнар дамовай з іншымі прэтэндэнтамі? Можна даведацца, з кім?

— Гэтай жа думкі прытрымліваецца Міхаіл Чыгір і Уладзімір Ганчарык. Тут мы хаўруснікі.

— Сваю праграму вы не называеце, фінансавыя пытанні таксама трымаеце ў сакрэце. І ўсё ж, хто за вамі стаіць, якія сілы? Былі чуткі, што нядаўна вы ездзілі ў Маскву, і гэта там вас пераканалі, што беларускія выбары без генерала Казлоўскага будуць непаспяховымі. Дык была паездка ў Маскву і кансультацыі там наконт вашага ўдзелу ў выбарах?

— Паездка была, і кансультацыі з маімі сябрамі, але што з таго? Гэтаксама я кансультаваўся з прадстаўнікамі з іншых краінаў тут у Мінску і бываў шмат яшчэ дзе. Справа ў іншым. Відавочна, што Беларусь мае шанец абраць менавіта ў гэтым годзе новага прэзідэнта. Так думаюць не толькі на Захадзе, але і ў Маскве. Расіі, якая пры новым прэзідэнце імкнецца падтрымліваць добрыя адносіны на ўсіх накірунках, вельмі супраць-паказана мець у бліжэйшых хаўрусніках такога адыёзнага палітыка, як Лукашэнка. Я пераканаены, што ў Маскве гэта зразумелі і будуць спрыяць змене лідэра ў Беларусі. Але зрабіць гэта павінны мы самі. Толькі мы самі можам пакласці канец той «халоднай вайне», якую распачаў з усім цывілізаваным светам Лукашэнка.

— Паводле незалежных сацыёлагаў, рэйтынг Лукашэнкі недзе 30 адсоткаў, і перамагчы яго будзе вельмі цяжка. А які рэйтынг у генерала Казлоўскага? І яшчэ я вас спытаю, ці вызначылі вы для сябе такую мяжу, не дасягнуўшы якой вы адмовіцеся ад далейшага змагання?

— Пра гэта казаць зарана. Мяне знаёмілі з дадзенымі, згодна з якімі я ўжо зараз маю 4 адсоткі – гэта не праводзячы ніякай кампаніі, толькі дзякуючы «генералу Казлоўскаму». Для старту нядрэнна, а далей час пакажа. Прыкладам, калі вырашаць умяшацца расійскія тэлеканалы – ніякі вялікі рэйтынг не дапаможа. І наадварот.

— А вы думаеце, яны адседжвацца не будуць?

— Упэўнены. У Маскве мне давялося сустракацца з расійскімі тэлевізіёншчыкамі якраз пасля таго, як яны «размазалі» Лукашэнку за ягоны апошні візіт у Маскву і асабліва за раптоўнае з яе бегства. Я спытаў, хіба была каманда «размазваць»? Не, кажуць, але ж і не было адваротнай, а для нас гэта ўжо сігнал «ату яго». Уяўляеце, што пачнецца, калі дадуць каманду – ніякі рэйтынг не дапаможа. Тым больш, што самому ж Лукашэнку добра вядома, чаго варты яго рэйтынг, як ён вылічаецца і кім. Таму я паўтараю – шанец перамагчы ў гэтым годзе як ніколі вялікі, яго толькі трэба выкарыстаць. ■

Прадпрымальніцкае папярэджанне

Юрась ХМЯЛЬНІЦКІ

28 лютага прыватныя прадпрымальнікі Беларусі ладзяць аднадзённы папераджальны (католры ужо!) страйк. Адзін з кіраўнікоў прадпрымальніцкага руху Леанід Каліценя заяўляе, што 28 лютага на працу не выйдуць да 100 тысячаў «чаўнакоў».

У адрозненне ад пяціздзённага папераджальнага страйку, на якім вылучаліся да дзесяці патрабаванняў, цяпер ставяцца рубам толькі два пытанні: не дапусціць павышэння ставак фіксаванага падатку і адправіць у адстаўку старшыню Дзяржаўнага мытнага камітэта. На мясцовым узроўні, да прыкладу на рынку ў Ждановічах, у дадатак будуць вылучацца яшчэ і свае патрабаванні: не дапусціць павышэння ставак кошту арандуемых месцаў.

Л.Каліценя заяўляе, што праект дэкрэта «Аб адзіным падатку», які больш за год быў яблыкам разладу паміж «чаўнакамі» і ўладаю, першых «збольшага задавальняе»: адмяняюцца талоны, прадугледжваецца абавязковы месячны адпачынак да гэтак далей. Аднак, паводле праекта дэкрэта, стаўкі фіксаванага падатку павышаюцца ў тры разы з дзеючымі нормамі, што індывідуальныя прадпрымальнікі называюць «недапушчальным». Менавіта «незгаворлівасць» Мытнага камітэта і стала падставаю для правядзення страйку. ■

В Молдове коммунисты взяли реванш

И уже объявили, что готовы нарушить Конституцию

Роман ЯКОВЛЕВСКИЙ

Результаты досрочных парламентских выборов в Молдове стали сенсационными. После развала СССР Молдова стала первой страной в СНГ, где к власти вернулась коммунистическая партия. А ее первый секретарь Владимир Воронин станет в ближайшие дни президентом страны.

Во внешнеполитических ведомствах ведущих западных стран Республика Молдова всегда входила в триаду, наряду с Украиной и Беларусью, процессы в которых изучались и изучаются одним ведомственным департаментом. После победы молдавских коммунистов никаких панических заявлений со стороны Запада о том, что, мол, проморгали Молдову, не последовало. Демократия так демократия. Ведь выборы признаны. Любопытно, что и интеграционного приступа официального Минска также не последовало. Реакция на заявление товарища Воронина о желании вступить в белорусско-российский союз была весьма сдержанной. Вице-премьер и министр иностранных дел Республики Беларусь Михаил Хвостов так и сказал, что к заявлению В.Воронина следует относится как к заявлению. А многозначительные импульсы Кремля, последовавшие после объявления результатов этих выборов, говорят о том, что его больше, в связи с происшедшим, интересует дальнейшая судьба Украины, лежащей на пути из Москвы в Кишинев, нежели самой Молдовы. Украина — основной элемент путинской игры за увеличение влияния России на просторах СНГ.

По мнению бывшего заместителя министра иностранных дел Беларуси Андрея Санникова, сдержанная реакция Минска на заявления из Кишинева о присоединении к белорусско-российскому союзу может объясняться следующим. Ведь не к пока еще остающимся председателем Высшего государственного совета этого Союза Александру Лукашенко обратился с просьбой новый молдавский лидер, а к российскому руководству. Предполагается, что уже в марте, на заседании Высшего государственного совета, в председательское кресло сядет российский президент. Со всеми полномочиями, данными соответствующими подписанными и ратифицированными документами. Понятно, белорусский лидер не желает терять лавры главного союзника России и самого крутого интегратора на постсоветском пространстве. Поэтому, видимо, испытывает дискомфорт от таких популистских заявлений других интеграторов, стремящихся на халяву, за счет российских ресурсов поправить экономические завалы. Можно напомнить, что с аналогичными просьбами тов. Воронина, несколько лет назад просился в российско-белорусский союз другой лидер, с другого берега Днестра Игорь Смирнов — президент никем в мире не признанной Приднестровской Молдавской Республики. Если бы в 1996 году, после президентских выборов в Кремле хозяином бы стал Геннадий Зюганов, то приднестровских сепаратистов вполне могли приютить. Однако, внешне замороженная ситуация вокруг приднестровской проблемы за последние годы все же тихо развивалась. Одним из результатов явилось то, что Киев в многом вытеснил Москву из Приднестровья. По оценкам специалистов, ее влияние в этом анклаве существенно уменьшилось. С появлением В.Путина в Кремле такое положение, конечно, не могло устраивать новое российское руководство. Кстати, многие украинские политики склонны связывать нынешний политический кризис на Украине с происками именно российских спецслужб, которые, дестабилизируя ситуацию, вынуждают президента Леонида Кучму разворачиваться в сторону Москвы и отказываться от ориентации на Запад. Белорусский союзник Москвы при этом как-то не очень часто упоминается. Его верность славянскому единству общеизвестна.

Есть основания полагать, что одним из стержней своей нынешней политики союзные реаниматоры будут стараться сделать религиозный компонент. Ведь в Молдове доминирует православие. Правда, на Украине с ним существуют известные сложности. Там не все признают Московскую патриархию. Впрочем и в Молдове, как и в родственной Румынии, православные иерархи дружнее с Ватиканом, нежели единоверцы из России и Беларуси. Не лишним будет напомнить, что Румыния стала первой в истории православной страной, которую посетил Папа Римский Иоанн Павел Второй. Ожидается, что Украина в скором времени также примет главу Ватикана. Интересная может выйти загогулина для славянских заединщиков.

Сделанные тов. Ворониным заявления на сегодняшний день являются по сути антиконституционными. Очевидно, что стремление новых руководителей Молдовы вступить в российско-белорусский союз противоречит ее нейтралитету, закрепленному в Конституции. Выходит, ее станут перекраивать. Надо полагать путем референдума. Как в 1996 году в Беларуси. Ведь некогда суверенная Беларусь тоже провозглашалась нейтральной. Ну, по крайней мере стремилась к этому. Уже седьмой год пошел правления А.Лукашенко, при котором никому и в голову не приходит уличить Беларусь в какой-либо нейтральности. Сегодня, по словам своего правителя, она является надежным форпостом России на западных рубежах. Пока трудно сказать, станут ли подобным форпостом делать Молдову.

Как известно, Молдова стала первой страной в СНГ, которая отказалась от президентской формы правления. Главу государства стал избирать парламент. И если парламентская республика, например, прижилась в трех балтийских государствах, которые успешно интегрируются в Европу, то в Молдове она вернула компартию во власть. Похоже, обладая большинством в парламенте, коммунисты будут пытаться вновь переустроить политическую систему и вернуться к президентскому правлению.

Что касается судьбы отколотой Придестровской Молдавской Республики, то, судя по всему, она остается для молдавских коммунистов сепаратистской. Прошедшие выборы руководство в Тирасполе проигнорировало. Интересно, как будут в дальнейшем в Кишиневе воспринимать то обстоятельство, что Минск поддерживает довольно тесные и разнообразные отношения с Тирасполем? Довольно пестрая компания с обеих берегов Днестра стучится в один и тот же союз. Демократические выборы в Молдове не столько ответили на целый ряд вопросов, сколько породили новые. Представляется малопонятным, как теперь будут, например, строится отношения Кишинева не только с российско-белорусским, но и Европейским Союзом, с которым Молдова имеет ряд подписанных соглашений. Не исключено, что какое-то оживление последует и со стороны Бухареста. Пожалуй, самым важным вопросом станет очень вероятная ревизия уже проведенной широкой приватизации в различных секторах экономики. Как коммунисты могут решать вопросы собственности, известно. ■

Открытое письмо

Уважаемый господин Пауэлл,

Мы обращаемся к Вам с просьбой оказать давление на правительство Российской Федерации с целью предотвращения грубых и повсеместных нарушений прав мирных граждан в Чечне российскими Вооруженными силами. Для американского руководства – это уникальная возможность остановить насилие, а для президента Буша – выполнить данное им в Платформе Республиканской Партии обещание действовать решительно в деле защиты прав мирного чеченского населения.

Недавние отчеты, подготовленные такими организациями, как «Врачи за права человека», *Human Rights Watch* и «Американский комитет беженцев», свидетельствуют о том, что российские войска продолжают терроризировать мирных чеченских граждан. Незаконные аресты и задержания, пытки, дисциплинарные наказания, исчезновения, вымогательства, неуважение к нейтральному статусу медицинских работников, бомбежка общественных центров стали повседневной практикой. Коррупция, отсутствие всякой дисциплины и ответственности за свои поступки разлагают контингент российских войск в регионе.

Гуманитарная ситуация остается критической. Треть чеченского населения, более 260 тыс. человек, — это перемещенные лица, потерявшие постоянное место жительства. Еще 170 тыс. чеченцев нашли прибежище и влачат жалкое существование в соседней Ингушетии. Международные гуманитарные организации не могут продолжать эффективную работу в регионе, потому что не в силах гарантировать своим представителям физическую безопасность.

Принимая во внимание вышеизложенное,

1. Мы просим президента Буша напомнить президенту Владимиру Путину, что Соединенные Штаты ожидают от России

а) контроля над войсками в Чечне,

б) соблюдения прав человека в регионе,

в) справедливого суда над всеми виновными в совершенных злодеяниях,

г) доступа в регион для представителей ООН и ОСБЕ. Мы также призываем Вас обсудить ситуацию в Чечне во время Вашей встречи с российским министром иностранных дел Игорем Ивановым.

2. Мы призываем США активно поддержать новую резолюцию по Чечне на сессии Комиссии по правам человека при ООН, которая начнет свою работу 19 марта. Трудно переоценить важность позиции американского руководства для поддержки тех европейских стран, которые требуют от российского правительства исполнения взятых обязательств по соблюдению прав человека в Чечне. Резолюция должна:

а) осудить Россию за невыполнение Резолюции 2000/58,

б) созвать международную комиссию, которая расследует обвинения в зверстве и насилии, вменяемые российским войскам в Чечне, и доложит о результатах своей работы,

в) обеспечить свободный доступ на Северный Кавказ представителям ООН,

г) поддержать возврат в регион Группы содействия Чечне при ОСБЕ.

3. Мы призываем США быть верными своему слову и четко следовать выполнению одного из положений, записанных в Платформе Республиканской Партии: «...если российское правительство продолжает терроризировать мирных чеченских граждан – убивает невиновных, оставляя преступников безнаказанными, не заботится о сиротах и беженцах, — оно не может рассчитывать на финансовую поддержку международных кредитных организаций...». Соединенные Штаты должны приостановить выдачу кредитов России до тех пор, пока российское правительство не установит контроль над бесчинствами своих солдат в Чечне, призовет к ответственности всех виновных и перестанет препятствовать работе международных наблюдателей над соблюдением прав человека в регионе. Ни одна программа Международного валютного фонда или «Парижского клуба» не должна быть утверждена до тех пор, пока Группе содействия Чечне при ОСБЕ не будет предоставлена возможность возобновить свою работу на Северном Кавказе.

4. Мы обращаемся к Государственному Департаменту США с просьбой выделить одобренные Конгрессом 10 миллионов долларов для поддержки деятельности американских и международных организаций, оказывающих помощи в регионе.

Безоговорочное осуждение российской политики в Чечне со стороны Администрации Президента Буша станет важным сигналом о том, что США не потерпят кровавую резню в регионе.

Мы будем рады возможности встретиться с Вами, чтобы обсудить ситуацию более подробно.

С уважением,

***Леонард Рубинштейн**, исполнительный директор, Врачи за права человека; **Нина Бэнг-Дженсен**, исполнительный директор, Коалиция за международную справедливость; **Холли Картнер**, исполнительный директор, Европейское и Центрально-Азиатское отделение Human Rights Watch; **Гленн Ховард**, исполнительный директор, Американский комитет за мир в Чечне; **Катерина Фицпатрик**, исполнительный директор, Международная лига по правам человека; **Ирена Ласота** и **Эрик Ченовец**, содиректоры, Институт за демократию в Восточной Европе; **Линн Томас**, исполнительный директор, Адвокаты Миннесоты за права человека; **Бил Фрелик**, директор, Американский комитет беженцев.*

Кучма – всеукраинская «крыша»

Об этом в своем сенсационном интервью «Нью-Йорк Таймс» заявил бывший офицер СБУ Николай Мельниченко. По его сведениям, которые он готов подтвердить документально, президент Украины незаконно вывез из республики не менее миллиарда долларов. Сам Кучма никаких комментариев по этому заявлению пока не дает, но и не сидит, сложа руки. 26 февраля он предпринял новый смелый шаг в психологической войне с оппозицией – прокуратура Украины официально признала смерть журналиста Гонгадзе.

В понедельник замгенпрокурора Украины Алексей Баганец распорядился официально объявить пропавшего Георгия Гонгадзе убитым, то есть признать обезглавленный труп, найденный четыре месяца назад в Таращанском лесу, останками журналиста. Признание стало возможным после дополнительной серии экспертиз, окончательно идентифицировавшей останки журналиста. В соответствии с заявлением генпрокуратуры, мать и сестра Гонгадзе признаны потерпевшими, что дает им право предъявлять в суде доказательства, направлять ходатайства и пользоваться услугами собственного представителя по уголовному делу.

Напомним, что известный своей оппозиционностью главный редактор интернет-издания «Украинская правда» бесследно пропал 16 сентября 2000 года в центре Киева. Спустя полтора месяца в Таращанском лесу был обнаружен труп неизвестного мужчины. По остаткам одежды и личным вещам друзья журналиста признали в нем Гонгадзе. Однако труп был настолько обезображен, что судебные эксперты факт опознания поставили под сомнение и потребовали дополнительных исследований.

Сомнения возникли потому, что, согласно данным экспертизы, неизвестное тело пролежало в лесу не менее трех месяцев, в то время как с момента исчезновения журналиста прошло менее двух. Почти месяц назад дополнительная экспертиза, используя метод сравнения ДНК родственников, установила, что тело, найденное в Таращанском лесу, на 99,6% принадлежит Георгию Гонгадзе. Однако до сегодняшнего дня украинские власти по непонятным причинам отказывались признавать Гонгадзе убитым.

Таким образом, Леонид Кучма выполнил очередное требование оппозиции, выбив козырь из ее рук. Стоит отметить, что в течение последней недели он добился кардинального перелома в схватке с ней, не прибегая при этом к силовым мерам. В конце прошлой недели президенту Украины удалось достичь негласного соглашения с компартией о дистанцировании ее от движения «Украина без Кучмы». Это позволило президенту сохранить в Верховной раде контроль над большинством. Поэтому лидерам оппозиционных фракций не удалось добиться отставки генерального прокурора Михаила Потебенько, который якобы препятствовал проведению открытого следствия по делу Гонгадзе и, как утверждает оппозиция, сделал со своей стороны все, чтобы скрыть причастность к этому делу силовых министров и самого президента.

Еще одним эффектным шагом Кучмы стало поручение следственной бригаде, работающей над делом Гонгадзе, обратиться за помощью в исследовании найденных в лесу останков к специалистам ФБР. Толку это никакого не даст, однако сам факт подобного обращения оказал крайне сильное впечатление на основную массу участников движения «Украина без Кучмы». Настолько сильное, что в этот понедельник мать убитого главного редактора «Украинской правды» Леся Гонгадзе выступила с официальным заявлением о том, что она верит в президента своей страны и убеждена, что его имя оказалось в центре политического скандала с уголовным подтекстом только потому, что его советники ввели его в заблуждение. И это при том, что еще в середине прошлой недели Леся Гонгадзе со слезами на глазах требовала в парламенте справедливого суда над всеми, кто причастен к исчезновению и убийству ее сына, в том числе и над президентом. Но, видимо, и к ней администрация Кучмы нашла подход.

В итоге оппозиция, несмотря на шумные уличные демонстрации, оказалась в растерянности. Кучма выполнил почти все ее требования – уволил главу СБУ, заявил, что то же самое сделает с министром внутренних дел и генпрокурором, приказал отправить останки Гонгадзе на независимую авторитетную экспертизу (что может быть авторитетнее ФБР?) и, в конце концов, официально признал смерть журналиста. Последнее означает начало следственных действий с целью установить, кто это сделал и по чьему указанию. В результате у оппозиции не осталось ничего, чего она могла бы требовать, кроме слабо мотивированной отставки президента.

Впрочем, не исключено, что в ближайшие дни маятник политического кризиса качнется в обратную сторону. Причина – очередные разоблачения майора Мельниченко. В своем интервью «Нью-Йорк Таймс» он обвинил Кучму в немыслимом по масштабам нищей Украины мздоимстве. По подсчетам бывшего офицера СБУ, президент Кучма за шесть лет своего правления сумел сколотить минимум миллиардное состояние, которое продолжает ежемесячно приумножаться миллионами долларов. Платят ему все украинские олигархи и бизнесмены за фактически предоставленный им иммунитет от уголовного преследования. Деньги для Кучмы, как утверждает Мельниченко, наличными передаются его личному банкиру – депутату Верховной рады и банкиру Александру Волкову. То есть Кучме платят «за крышу». И все якобы задокументировано бывшим офицером на пленке. По его словам, «на Украине нет большего преступника, чем Кучма».

И есть все основания полагать, что это – отнюдь не все, что успел за два года банальных «диванных записей» (диктофон был спрятан под подушку дивана в кабинете президента) записать сотрудник Службы безопасности Украины. ■

Gazeta.ru

Наследие Пальме – 15 лет спустя

Пер АЛМАРК

СТОКГОЛЬМ: Пятнадцать лет тому назад 28 февраля премьер-министр Швеции Улоф Пальме пал от руки наемного убийцы. Его смерть привела в состояние шока миллионы людей. Убийца до сих пор не найден, по крайней мере – не осужден. Это преступление было направлено не только против Пальме, но и против самой демократии.

Смерть Пальме теперь принадлежит истории. Но историю необходимо свободно изучать, а не замалчивать из почтительности. Поэтому, возвращаясь к покушению на Пальме, необходимо вспомнить, что он сделал и каких взглядов придерживался. Например, каково наследие Улофа Пальме в международной политике?

Улоф Пальме и Фидель Кастро

Пальме был влиятельным и выразительным критиком США и войны в Вьетнаме. Он проклинал советское вторжение в Чехословакию и убийства, осуществляемые в Чили генералом Пиночетом. Такая позиция Пальме давала повод к тому, что зачастую он изображался как последовательный противник тирании. Но это мнение неправильно, ибо в действительности Пальме систематически воздерживался от критики многих деспотических режимов, и, в действительности, поддерживал отношения со многими из самых кровавых диктаторов, или по крайней мере пытался не задевать их.

Не надо поносить Советский Союз, говорил Пальме, на протяжении 17 лет являвшийся председателем Шведской социал-демократической партии и занимавший пост премьер-министра в 1969-1976 и 1982-1986 годах. Не занимайтесь «антисоветской агитацией» или «антисоветизмом» – заявил он в 1984 году в типично нейтральной манере, характерной для тогдашней Швеции периода его правления.

Пальме также пользовался имеющимися идеологическими разногласиями для того, чтобы нанести ущерб прочим демократическим партиям в Швеции. В 1983 году, в тот момент, когда отношения между Западом и СССР были действительно напряженными, он заявил, что консерваторы желают «выступить с крестовым походом, направленным против либерализации Восточной Европы, и такие настроения превалируют в лагере консерваторов, начиная со времен холодной войны». В конечном итоге, после 44 лет социалистического правления шведские либералы и консерваторы пришли к власти в 1976 году. За девятилетний срок их пребывания у власти не сбылась ни одна из тех угроз, которые с уверенностью предсказывал шведской внешней политике Пальме.

Сея раздоры внутри страны, в критические моменты Пальме также усердно старался разделить Запад. В 1980-х годах социал-демократы в Швеции и Германии установили тесное идеологическое сотрудничество в области международной политики. Так называемая «Комиссия Пальме» (в состав которой входил и пользующийся влиянием Эгон Бар) предложила осуществлять политику «взаимной безопасности» между Востоком и Западом и добиваться создания зоны, свободной от ядерного оружия, взамен предлагаемого *NATO* развертывания ракетных систем морского базирования и «Першинг-2», что было направлено на выравнивание преимущества СССР в ядерных вооружениях.

Такое сотрудничество между этими двумя партиями привело к серьезным искажениям основополагающих западных ценностей. Пальме и Оскар Лафонтен, тогдашний лидер германской оппозиции, не считали «холодную войну» глубинным конфликтом между демократией и тиранией. Во время визита Пальме в Восточную Германию в 1984 он никогда не подвергал критике проводимые там репрессии и Берлинскую стену. Наоборот, Пальме восхвалял восточногерманского лидера Эриха Хонеккера, подчеркивая общность целей и важность совместной борьбы за мир и развитие.

Во многом схоже прошел визит Пальме на Кубу. Он стоял на трибуне рядом с Фиделем Кастро в ходе массового митинга в Сантьяго де Куба. Пальме с одобрением отозвался о «социалистической революции», не разу не упомянув об убежденности его собственной партии в том, что «революция» должна совершаться лишь после проведения честных и свободных выборов. Но самом деле Пальме использовал марксистские лозунги, но ни разу не обмолвился о правах человека и политических свободах, что оставляло впечатление о том, что Швеция и Куба придерживаются сходной идеологии.

В совместном заявлении с Фиделем Кастро Пальме утверждал, что они придерживались сходных взглядов по всем вопросам, которые они обсудили. Они даже подтвердили удовлетворенность по поводу того, что борьба за свободу «вьетнамского и камбоджийского народов увенчалась победой». Это было заявлено летом 1975 года, через два месяца после того, как режим «красных кхмеров» в Камбодже начал осуществлять геноцид, унесший жизни двух миллионов жителей страны с семимиллионным населением.

Был ли Пальме не осведомлен о массовых убийствах, проводимых Пол Потом? Газеты почти всех демократических стран, в том числе и Швеции, сообщали об ужасах камбоджийского режима. Тем не менее, Пальме полагал, что важнее продемонстрировать единство с кубинским тираном, а не переживать по поводу зверств, чинимых коммунистами в Индокитае. Действительно, Пальме редко осуждал репрессии в странах Третьего Мира. Он никогда не критиковал режим Мао в Китае, самый кровавый из всех возникших после Второй мировой войны, хотя постоянно подвергал осуждению апартеид в Южной Африке.

Такой двойной стандарт был особенно пагубен при обсуждении проблем Среднего Востока, поскольку Пальме ни разу не осудил ни одну из арабских стран, вне зависимости от уровня ее коррумпированности или жестокости. Единственным государством, на которое он постоянно обрушивался с нападками, являлся Израиль – единственная демократия в регионе. Он даже ставил израильтян на одну доску с нацистами.

Через пятнадцать лет после убийства Пальме Швеция и Запад должны бороться с наследием Пальме, с его антизападной агитацией и с его стремлением смотреть на основополагающие идеалы свободы как на всего лишь относительные ценности.

Для людей, ищущих или защищающих демократию и права человека, Пальме был ненадежным партнером. Именно этот аспект предполагаемого «морализма» Пальме не следует забывать. ■

Пер Алмарк – бывший премьер-министр Швеции, в настоящее время – писатель и комментатор.

КОРАТКА

28 февраля отмечается 15-я годовщина убийства премьер-министра Швеции Улофа Пальме.

Улоф Пальме был застрелен 28 февраля 1986 года во время прогулки со своей супругой в центре Стокгольма близ кинотеатра «Гранд». Ни убийца, ни оружие, из которого он стрелял (*Magnum 357*), так и не были найдены. Один из подозреваемых – Кристер Петерссон, якобы убивший Пальме в приступе белой горячки, – был признан судом виновным в этом убийстве, однако спустя непродолжительное время приговор суда был обжалован, и Петерссон выпущен на свободу.

В настоящее время правоохранительные органы продолжают расследование. В ближайшее время они намереваются провести допрос находящегося в турецкой тюрьме Абдуллы Оджалана. Однако, по словам начальника шведской криминальной полиции Ларса Нилена, у следствия в настоящее время нет точной уверенности в правильности какой-либо конкретной версии.

Срок давности по делу об убийстве (25 лет) истекает в 2011 году. Шведские власти обещают вознаграждение размером 50 млн. крон за любую информацию, могущую помочь в аресте убийцы премьера.

* * *

Древние статуи Будды, расположенные на территории Афганистана, будут уничтожены по указу духовного лидера талибов муллы Омара. Фундаменталисты намерены разрушить две 53- и 37-метровые статуи Будды возле города Бамиан, относящиеся к первым векам нашей эры.

Ранее ракетами, выпущенными фанатиками-талибами, были повреждены головы статуй. Как выразился мулла Омар, «Аллах един, а если кто-то может начать молиться сейчас или в будущем изображениям Будды, это будет недопустимо, поэтому статуи надо уничтожить». Будут изъяты также изображения Будды из музея в Кабуле. В настоящее время талибы запрещают журналистам его посещение.

* * *

Страны ЕС приняли решение открыть свои рынки для 48 беднейших стран мира – тех, где доход на душу населения не превышает 1 *USD*. На встрече министров иностранных дел ЕС в Брюсселе было решено немедленно отменить импортные тарифы и квоты на все товары из этих стран, за исключением оружия. Рынок будет открыт, по крайней мере, полгода, по итогам 6-месячной акции будет принято решение о ее дальнейшем продлении.

* * *

Стремительно распространяющаяся эпидемия ящура в Англии вызывает панику в Европе, сообщает *BBC News*.

Министр сельского хозяйства Великобритании признал, что несколько больных животных могли попасть в Европу. Некоторые страны уже принимают жесткие меры для предотвращения эпидемии.

В Нидерландах и Германии начался массовый забой ввезенного в страну скота и местного скота, который мог от него заразиться, Бельгия пытается контролировать и дезинфицировать транспортные средства, перевозившие английский скот. Во Франции был прослежен путь следования всех 47.000 животных, ввезенных из Англии в течение последнего месяца, и в данный момент проводится их осмотр.

Правительство Великобритании находится на грани того, чтобы ввести жесткий карантин в наиболее пораженных эпидемией местностях и полностью запретить доступ туда. В данный момент зафиксировано 12 очагов заболевания в разных частях Англии.

Несмотря на все усилия, болезнь продолжает распространяться с устрашающими темпами. В понедельник было зафиксировано пять новых вспышек заболевания. Число забитых в стране животных достигло уже 7.000, туши их затем сжигают, а коровники и хлева дезинфицируют.

Премьер-министр страны Тони Блэр заявил, что правительство предоставит финансовую помощь пострадавшим в результате эпидемии фермерам.

* * *

В понедельник в Ницце министры иностранных дел стран Евросоюза подписали последнюю редакцию договора, определяющего стратегию развития этой организации в XXI веке, сообщает *CNN*.

Согласно положениям нового договора, работа над которым шла с декабря прошлого года, среди 15 стран-членов Европейского Союза происходит перераспределение числа голосов, которым каждая из них обладает в этой организации.

После пяти дней напряженного обсуждения договаривающиеся стороны решили, что Германия, Франция, Италия и Великобритания получат по 29 голосов в Совете министров Евросоюза; Испания будет представлена 27 голосами, Нидерланды получат 13 голосов, Греция, Бельгия и Португалия — по 12, Швеция и Австрия — по 10, Финляндия, Дания и Ирландия — по 7 голосов, Люксембург — 4 голоса.

Кроме того, договор в принципе одобрил планы ряда европейских государств войти в состав Евросоюза. Так, Польша, Чехия, Венгрия, Словения, Эстония и Кипр, заявившие о своем желании вступить в эту организацию в марте 1998 года, скорее всего, станут ее полноправными членами в 2003 году.

О своем намерении стать участниками Евросоюза заявили также такие страны, как Словакия, Латвия, Литва, Мальта, Болгария, Румыния и Турция.

Помимо этого, договор, подписанный в Ницце, расширяет состав Еврокомиссии с 20 членов до 27. Наконец, число членов Европарламента увеличивается с 626 до 732.

Положения нового договора должны быть окончательно ратифицированы законодательными собраниями 15 стран-членов ЕС, а также депутатами Европарламента. Ожидается, что положения договора вступят в законную силу не ранее, чем в конце 2002 года.

* * *

Администрация президента США Джорджа Буша склонна отменить многие экономические санкции, направленные против Ирака, и более жестко сфокусировать их на лидере страны Саддаме Хусейне, его армейском окружении и возможности производить оружие массового поражения, сообщает *The Washington Post*.

Государственный секретарь США Колин Пауэлл в общих чертах объяснил, как именно США намереваются это сделать. «Мы сконцентрируем контроль на оружии массового уничтожения и товарах, которые можно использовать в военных целях, и облегчим санкции, касающиеся гражданских товаров», – сообщил Пауэлл.

Также США будут рекомендовать уменьшить количество товаров, входящих в категорию «двойного использования», то есть тех товаров, которые могут быть использованы и в мирных целях, и в военных и которые запрещено вводить в Ирак.

Если ты не занимаешься политикой, то она тобой займется

Станислав ЛЕШКОВИЧ,
заслуженный летчик-испытатель СССР, полковник, бывший фермер

Как-то мне, недавнему жителю Беларуси, попалась статья в газете «Дело» под громким названием «Демонстрация ненависти». В ней комментировалась манифестация в Минске, имевшая место 17 октября 1999 года. Тогда возмущенная толпа сожгла российский флаг. Среди участников случайно или неслучайно оказалась депутат российской Госдумы Ольга Беклемищева от фракции «Яблоко». Я впоследствии узнал, что в Минск ее привело письмо ректора Гомельского института, несправедливо осужденного по политическим мотивам. Он считал себя узником совести и обратился в российскую Думу за помощью.

Казалось бы, в этом факте нет ничего предосудительного. Однако реакция газеты была тенденциозной. Каких только собак ни вешал комментатор на российского депутата за ее невольное участие в манифестации. Ее обвиняли в организации уличных беспорядков; якобы она была агентом западных спецслужб, а один дотошный читатель не хуже заправского следователя задавал депутату вопросы (цитирую): «Хотелось бы знать, сколько тысяч долларов получила от ЦРУ Беклемищева за поездку в Белоруссию? Чего она там забыла? Зарабатывала на предвыборную кампанию? Наверное, у нее есть деньжата и на выборы, и на подачки избирателям в виде компьютеров для школ. Какие же они продажные, все эти демократы?»

Вот к такому уничтожающему выводу подвел своих будущих избирателей комментатор минских событий.

Забрасывая камень в огород БНФ, автор статьи вольно или невольно воспользовался технологией, уже отработанной Белорусским телевидением еще на заре президентства Лукашенко. Наши телезрители помнят нашумевший телефильм Азаренка «Дети ненависти» (вот откуда ненависть на минских улицах). Его демонстрировали в лучшее вечернее время (прайм-тайм) и многократно. Магия телевидения позволяет посредством режиссерских «штучек» превратить даже невинное дитя в злодея-рецидивиста. Оскорбленный Зенон Позьняк, лидер БНФ, подал иск за клевету в Минский городской суд и как истинный интеллигент потребовал не денежную компенсацию, а моральную – извинения по телевидению. Суд признал его требования законными, и не удивительно. Семья Позьняков больше других пострадала от фашизма: они получили похоронку на отца и его родного брата, который сгорел в танке на улицах Праги уже после подписания капитуляции Германии. Азаренку пришлось принести извинения, но прозвучали они формально, отнюдь не в прайм-тайм, а невнятно – себе под нос. В эмиграции оказался и народный писатель Беларуси Василь Быков. Его печатают во всем мире, но только не в Беларуси. В Москве при вручении ему литературной премии за 1999 год он с горечью признался, что не может вернуться на родину, пока там правит тоталитарный режим.

Скажите, можно ли представить подобную историю, скажем, с российским писателем Виктором Астафьевым? А ведь они – друзья-фронтовики, их одинаково любят и не зря называют народными.

Суд дал ответ на вопрос: кто заказал телефильм «Дети ненависти». Его финансировала администрация президента Беларуси. Понятно, что у сильного всегда бессильный виноват. Газета «Дело» писала, что телевизионные кадры сжигания российского флага в Минске были шоком для российского телезрителя. Для меня же сцена сжигания была выпуском пара: митинговая ситуация закипающего котла создавалась давно и провоцировалась самим тоталитарным режимом. Именно об этом состоялся разговор с главным редактором, в кабинет которого я возмущенный явился на следующий день после публикации статьи «Демонстрация ненависти». Редактор с пониманием отнесся к моему визиту, более того, он предложил продолжить белорусскую тему на страницах его деловой газеты. Интервью со мной было опубликовано в ближайшем номере. Разумеется, мой комментарий отличался от прежнего (на то и демократия). Коротко его можно сформулировать так: причины антироссийских настроений в Беларуси не следует искать на Западе, они – во внутренней политике президента, который под идейным руководством российских коммунистов строит псевдорыночную экономику советского образца.

Поддает жару для закипания котла и поспешное восстановление непонятного Советского Союза «Россия – Беларусь». В стратегическом плане процесс интеграции необходимый и объективный. Экономическая интеграция Европы – это понятно и убедительно. Но о политическом союзе, скажем, Франции или Германии никто и не помышляет, и пограничных столбов валить они не собираются. Невозможно представить совместный бюджет Голландии и Дании, чтобы деньгами голландских налогоплательщиков распоряжались из Копенгагена и наоборот. Белорусские интеграторы уши прожужжали про совместный бюджет и скорейший вход в российскую рублевую зону. Это относится и к правительству Кебича, и к Лукашенко. А почему же мы сами не укрепляем белорусский рубль?

Фота IREX/ProMedia

Хотимск. 2001 год. Живые лозунги 1980-го

Вот несколько житейских примеров для размышления. Проезд в Московском метро стоит 4 рубля, а в Минском – 4 российских копейки. Кто будет выплачивать разницу в случае объединения валют? В Союзном Договоре об этом ни гу-гу. А ведь вопрос-то интересный, если мы хотим получать достойную плату за свой труд, а не «фантики», как зачастую называют белорусские деньги. Их печатают «по потребности» по приказу из президентского кабинета.

Я – не экономист, а всего лишь фермер, теперь уже бывший. Не мне говорить о способах повышения эффективности экономики, его малого бизнеса, большого, о международном разделении труда. Но вот такой у меня есть вопрос-недоумение. Зачем колхозной Беларуси тужиться выращивать свинину ценою 1 доллар и 20 центов за кг, если в соседней Польше море свинины по 70 центов за тот же килограмм (это официальная информация, используемая и президентом Лукашенко). Беларусь – транзитная территория между Западом и Россией и грех не использовать Богом данную привилегию. Кто нам мешает дотацию убыточных свинокомплексов направить на развитие транзитных услуг, дорожной сети, систем связи, коммуникаций, а не отдавать сотни километров газопровода российскому «Газпрому» без долевого участия 50% на 50%, как это делает Польша. Так Беларусь теряет свою экономическую независимость, становясь чьей-то территорией (Вяхирева ли, других российских олигархов), а не страной с некогда богатой историей, самобытной культурой.

Как же в таких условиях не думать о будущем, о том болоте, куда гонят людей белорусские власти, говоря при этом, что ведут в рай. Не постоишь в стороне от этой колонны. Власти думают о тебе, стараются оставить во мраке аполитичности. Но политика занимается тобой. Ее присутствие – в нищенской зарплате, в бесправии и бесперспективности. ■

ТЭНДЭНЦЫІ

Канец сувязі?

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Як нам стала вядома з неафіцыйных крыніцаў, роўна праз два месяцы – з 1 траўня – міністэрства сувязі мусіць быць ліквідаванае. Ягоныя паўнамоцтвы будуць перададзеныя міністэрству транспарту і камунікацыяў.

Гэтая навіна прыйшла амаль адразу за іншай – афіцыйнай, у якой паведамлялася, што Аляксандр Лукашэнка адхіліў ад пасады кіраўніка справаў адміністрацыі прэзідэнта Уладзіміра Ганчарэнку, прызначыўшы на ягоную пасаду Галіну Жураўкову. Сам жа У.Ганчарэнка, паводле рашэння беларускага кіраўніка, вярнуўся на пасаду міністра сувязі.

Фота IREX/ProMedia

Трэба разумець, Уладзіміру Ганчарэнку адводзіцца фукнцыя «магільшчыка» міністэрства, якім ён кіраваў на працягу пяці гадоў.

Зазначым, што міністэрства сувязі – адзін з буйнейшых монстраў-манапалістаў. У мазолістых руках супрацоўнікаў міністэрства – выдача шматлікіх ліцэнзіяў, дазволаў і г.д. Хочаш адкрыць радыёстанцыю або тэлеканал? Ідзі ў мінсувязі. Хочаш адкрыць пэйджынгавую кампанію? Ідзі туды ж. Усе кампаніі, што прадастаўляюць доступ да інтэрнэта, таксама мусілі атрымаць дазвол ад міністэрства. Пры гэтым, яно яшчэ мае і кантрольныя пакеты акцыяў абедзвюх кампаніяў сотавай сувязі – *Velcom* і *BelCel*. Карацей кажучы, без міністэрства – нікуды.

Натуральна, што там, дзе чыноўнік вырашае: даць дазвол або не, існуе шмат магчымасцяў для злоўжыванняў. Але дагэтуль нікога за руку не схапілі, хоць чутак пра хабарніцтва ў сценах мінсувязі ходзіць шмат.

І вось цяпер міністэрства сувязі збіраюцца карэнным чынам рэфармаваць. Як сцвярджаюць нашыя крыніцы, праект дэкрэта Аляксандра Лукашэнкі аб рэарганізацыі ўжо ляжыць на ягоным стале.

Абазнаныя людзі кажуць, што на сённяшні дзень у калідорах мінсувязі пануе бязладдзе, ніхто ні за што не адказвае. Любое рашэнне, якое прымаецца цяпер, можа быць адмененае новай структурай.

У сувязі з гэтым, як сцвярджаюць нашы крыніцы, рэзка панізіліся тарыфы на «чорныя паслугі» супрацоўнікаў міністэрства – на выдачу дазволаў рознага кшталту. Тое, што раней вырашалася за дзесяткі тысяч доляраў, цяпер каштуе паўтары-дзве тысячы. Натуральна, што дзяржаве з гэтых грошай не дастаецца нічога, усё ідзе ў кішэню чыноўніка.

P.S. Калі вярстаўся гэты нумар, стала вядома пра першыя крокі новага старога міністра, ганаровага сувязіста Уладзіміра Ганчарэнкі. Падчас свайго прастаўлення прэм'ер-міністрам Уладзімірам Ярмошыным апарату міністэрства У.Ганчарэнка паведаміў, што тэрмінова – да 10 сакавіка – неабходна «хаця б на 30%» узняць тарыфы на паслугі электрасувязі.

Гэта значыць, што самым бліжэйшым часам тэлефон, тэлеграф і інтэрнэт чакае істотнае падаражанне.

Учора ж стала вядома, што адразу на 80% падаражэлі паслугі міжнароднай паштовай сувязі. Новы міністр узяўся за справу ўсур'ёз. ■

Декрет о вечной власти

«Уважаемый Александр Григорьевич! Группа патриотически настроеных к Вашему режиму граждан разработала проект государственного решения, которое позволит сохранить за Вами нынешний пост до самой смерти и обеспечить преемственность Вашей власти на протяжении всего третьего тысячелетия. Учитывая чрезвычайную важность этой темы, просим Вас внимательно рассмотреть этот документ и принять его как можно оперативнее.

С уважением,
полковники продовольственного запаса, патриоты Отечества 1-й степени П - дулин., Б - дюхин., М – даков».

ПРОЕКТ

Для всемерного укрепления и всестороннего усиления нынешней всенародноизбранной демократической личной власти А.Г.Лукашенко, а также для укрепления всемирного славянского единства и в целях сопротивления распространению буржуазной экспансии приказываю:

1. Признать Величайшую Личность А.Г.Лукашенко наивысшей и уникальной ценностью современного мира, присвоить Ему пожизненное звание «Сияющий В Небесах», назначить Его вечным, непогрешимым и любимым вождем белорусского народа. Обязать главу Руской Православной Церкви (минский филиал) т. Филарета подготовить предложения по возведению Его в ранг святых.

2. Немедленно произвести отбор биологических материалов у А.Г.Лукашенко с целью использования их в дальнейшем для физиологического клонирования и создания образцов индентичного гениального руководителя после его физической смерти. Обеспечить сохранность биоматериалов в сейфах швейцарских банков на протяжении всего третьего тысячелетия.

3. Считать недействительными все ранее принимаемые и принятые законы, указы, декреты, распоряжения и конституции. В текущей государственной и экономической деятельности руководствоваться личным мнением А.Г.Лукашенко и вышестоящих государственных деятелей из Его окружения.

4. Упразднить за ненадобностью конституционный, гражданский и хозяйственный суд. Всех специалистов из этих структур перевести на работу в органы МВД и КГБ.

5. Считать всех работников спецслужб законноизбранными депутатами палаты представителей с сохранением за ними всех льгот и привилегий, включая право на подслушивание и подглядывание. Поручить тов.Шпилевскому А.Ф., как наиболее опытному и подготовленному работнику КГБ, обеспечить адаптацию новых сотрудников к работе в демократических структурах.

6. Считать всех депутатов, назначенных в палату представителей национального собрания Республики Беларусь, представителями официальной государственной демократической оппозиции. В трехдневный срок главе официальной оппозиции тов.Абрамовой О.М. подготовить, согласовать и утвердить в администрации Главы государства список ее активистов. Присвоить активистам официальной государственной демократической оппозиции воинские звания и дать им клички.

7. В короткие сроки создать, укрепить кадрами и материально стимулировать официальные государственные оппозиционные независимые средства массовой информации. Обеспечить освещение в этих СМИ ведущей роли А.Г.Лукашенко, как светоча гениальной мысли и демократического лидера всего славянского мира.

8. В течение месяца упразднить Совет Министров РБ, как не справившийся с задачами реконструкции и вместо него создать Совет Бдительных РБ, в который включить крупнейших идеологов современности т.т. Заметалина В.П., Посохова С.А., Костяна С.И., Котлярова И.В. и других. Возложить на Совет общее руководство народным хозяйством страны. В распоряжение Совета передать Вооруженные Силы РБ для успешного проведения экономических реформ.

9. Ввести обязательную форму одежды для белорусских граждан в виде хлопчатобумажных брюк, куртки и картуза зеленого цвета с вертикальными красными полосами. Поручить обувным фабрикам разработать модель легких деревянных туфель. Обеспечить вышеуказанной одеждой и обувью всех половозрелых граждан РБ в кратчайшие сроки. Принять от граждан и оприходовать всю одежду, которую они носили ранее. Решить вопрос о дальнейшем ее целевом использовании.

10. Ограничить до пределов крайней необходимости передвижение граждан по территории страны. Запретить передвижение после захода солнца. Обнести все населенные пункты, как минимум, пятью рядами колючей проволоки. Категорически ограничить несанкционированные разговоры и общение между гражданами. Изъять все личные предметы и деньги. Ко всем нарушителям режима применять чрезвычайные меры государственной самообороны, включая самые крайние. Силовым органам обеспечить исполнение наказаний.

11. Разработать простейший рацион питания гражданина РБ, который включал бы в себя самое минимальное количество белков, жиров и углеводов. Обеспечить этим рационом всех граждан РБ, независимо от физиологических потребностей. Широко использовать продукты, произведенные из отходов производства, в частности, кожевенной промышленности и энергоносителей. Разработать технологию насильственного кормления половозрелых граждан в целях сохранения массы рабочей силы.

12. Приступить к всесторонней экономии. Прекратить подачу электричества, воды и тепла в жилые дома в ночное время. Выдавать керосинки, грелки и примусы гражданам лишь в качестве поощрения, как ударникам социалистического труда и сторонникам политики президента Лукашенко.

13. Немедленно обеспечить ежегодное производство спирта-денатурата в количестве не менее одной цистерны на гражданина РБ. Разрешить его использование лишь в качестве внутреннего средства, согревающего, лекарственного, способствующего отдыху и релаксации.

14. Ввести обязательный и принудительный физический труд для всех граждан РБ, за исключением некоторых работников государственного аппарата и их семей..

15. Немедленно отменить все выборы во все органы власти как ненужную и непозволительную роскошь. Признать практику проведения выборов ошибочной, вредной, наносящей ущерб высокой нравственности белорусского народа, его славянской солидарности с народами России и полной мобилизации на решение задач, поставленных перед ним лично А.Г.Лукашенко.

ЭКСПРЭС

Прогнозы, долги, расчеты

Андрей КАРПОВИЧ

Беларусь и Всемирная торговая организация

28 февраля в Женеве начнется второй раунд двусторонних переговоров со странами-членами Всемирной торговой организации по доступу на рынки товаров и услуг. Первый раунд проводился 6 мая 2000 г. В основу переговоров будут положены более либеральные обязательства Республики Беларусь по снижению уровня тарифной защиты и открытию целого ряда секторов услуг (туристских, транспортных и т.д.) для иностранных участников.

В Великобритании самый низкий показатель инфляции в ЕС

По данным за январь, инфляция в Великобритании составляет 1,8% в год. Таким образом, она снизилась до рекордно низкой отметки за последние 25 лет. Так называемый скрытый показатель инфляции, который не учитывает выплаты по ипотечным кредитам, упал на 0,2% по сравнению с декабрем. Таким образом, сейчас реальный показатель оказался ниже как рыночных прогнозов (которые указывали на цифру 2,0% в год), так и запланированной правительством цифры в 2,5%. Если скрытый показатель инфляции опустится ниже 1,5% — то есть отклонится от запланированного уровня на 1% — Центробанк обязан будет давать официальные объяснения.

Правительство РФ приняло решение о сокращении таможенных пошлин на нефть

На заседании правительственной комиссии по защитным мерам во внешней торговле и таможенно-тарифной политике, проведенном под председательством министра экономического развития и торговли Германа Грефа, было принято решение о снижении экспортных пошлин на нефть с 48 до 22 евро за тонну.

Фондовые рынки развивающихся стран будет лихорадить от изменений в экономике США

Резкие колебания американских рынков, отзывающихся на новости о дальнейшем снижении темпов роста экономики США, вызовут соответствующие колебания рынков ценных бумаг и облигаций развивающихся стран. Ухудшение ситуации на рынках развивающихся стран, инициированное ситуацией в экономике США, заметно уже по IV кварталу 2000 года. В 2001 году МВФ предсказывает 40-процентное падение выпуска в обращение государственных долговых обязательств. ■

Вымова слонімскаму мэру

Сяргей МАКСІМОВІЧ

Старшыня Слонімскага гарвыканкама Алег Лакцюшын атрымаў у Гродне вымову. Абласныя ўлады гэтак выказалі сваё незадавальненне тым, што прадпрыемствамі Слоніма не былі выкананыя прагнозныя паказчыкі 2000 года.

Гэты год распачаўся для слонімскіх прадпрыемстваў неспрыяльна. Становішча акрэслівалі так: няма грошай, недахоп сыравіны, дрэнны збыт прадукцыі, неплацяжы, запазычанасць за электрычнасць, адсутнасць заказаў. Называліся пры гэтым камвольна-прадзільная фабрыка, камбікормавы завод, кардонна-папяровы, райаграпрамтэхніка. На мэблевай фабрыцы частку рабочых распусцілі сваім коштам на калядныя вакацыі.

Гарадскія ўлады пачалі біць у званы. Самымі горшымі па паказчыках былі абвешчаныя мясакамбінат, завод сухога абястлушчанага малака, камвольна-прадзільная фабрыка і аўтарамонтны завод. Прагнозныя паказчыкі за мінулы год не выкананыя на 8 працэнтаў! Вытворчасць спажывецкіх тавараў зменшылася яшчэ болей — на 15 працэнтаў. Напрыклад, вытворчасць мяса знізілася амаль на чвэрць, бо калгасы не здолелі паставіць патрэбную колькасць жывёлы. 821 тону мяса мусілі завезці з-за межаў Беларусі. Цікава, ці не з Польшчы альбо з іншых заходніх краінаў? Тым часам завод сухога малака зменшыў выпуск прадукцыі на 215 мільёнаў рублёў.

Два прадпрыемствы дапусцілі вялікія страты: аўтарамонтны завод — 8 мільёнаў, а камвольна-прадзільная фабрыка — амаль 854 мільёны! Прадукцыя апошняй не мае вялікага попыту ў Беларусі, а ў Расіі — неканкурэнтаздольная. Паколькі электрычнасць абыходзіцца фабрыцы ўтрая даражэй, чымсьці расійскім вытворцам, трэба неяк выкручвацца, — параілі ўлады кіраўніцтву фабрыкі. Як? Напрыклад, звяртайцеся ва ўрад, прасіце, каб зменшылі кошты энерганосьбітаў...

Гарадскія ўлады прызналі нездавальняючай работу камвольна-прадзільнай фабрыкі і аўтарамонтнага завода. А неўзабаве слонімскага мэра выклікалі на паседжанне аблвыканкама. Пакаралі яго, праўда, даволі мякка. Напэўна, каб не прыцягваць лішнюю ўвагу да таго факту, што нават на Гродзеншчыне не такая выдатная эканамічная сітуацыя, як гэта здаецца на першы погляд. ■

Бальшавіцкая вертыкаль чакае вясну

Іван САВУК

Снег робіцца цяжкі. Скора дзень стане даўжэйшы за ноч. Вясна будзе. Гэта ўсвядоміла амаль большасць нацыі. Рыхтуюцца сяляне, дачнікі і палітык. Вучоныя нават скамстралілі яму праграму «аграрных рэформаў». Не спадабалася. Будуць дапрацоўваць. Няхай, бо вёска без эканаміста-аграрніка, як поле без жаўрука.

Пакуль яны адно аднному праграмы паказваюць, рэформа адбываецца нібыта сама сабой. Памер сярэдняй прысядзібнай дзялкі пабольшаў за апошнія дзесяць гадоў напалову: з 40 сотак да 60. Зараз кожны сёмы гектар сельскагаспадарчай зямлі ўжо не належыць дзяржаве, прыватны.

На першы погляд, гэтага мала. Дзеля калгасаў – так. Але стаўленне селяніна да сваёй зямлі зусім іншае, чым да дзяржаўнай. На ўласных сотках ён шчыруе, а не адбывае час, як на калгаснай паншчыне. Прыватнікі даюць 40% валавага сельскагаспадарчага прадукту краіны. Насельніцтва, што мае ў прыватнай уласнасці ўсяго 17,5% сельскагаспадарчых угоддзяў, вырошчвае амаль дзесятую частку збожжа, больш за 80% бульбы і гародніны, дае каля паловы мяса, малака і яек.

Тыя ж самыя людзі ў якасці калгаснікаў даюць астатнюю прадукцыю, а за гэта ім даюць усё меней грошай.

Самі вінаватыя. На пачатак бягучага года 87% запазычанасці па заработнай плаце прыпадала на калгасы-саўгасы. І гэта было прыкладна 6% іхнага месячнага фонду заработнай платы. Ажно паўтара мільёна долараў на ўвесь аграгулаг разам з паганяламі-адміністратарамі. Не дзіва што пры гэткіх заробках кармільцаў нацыі стабільна змяншаюцца ўраджаі.

Звернемся да малюнка, які адлюстроўвае валавыя зборы збожжа. На ім вельмі добра відаць, што не адно надвор'е ёсць чыннікам поспехаў і правалаў сельскай гаспадаркі.

Доўгім пункцірам пазначаная мяжа харчовай бяспекі (320 кг збожжа на аднаго жыхара), кароткім — прагноз на 2000 год ад НДІ земляробства і кармоў – 6.300 тысяч тон, пры ўмове ўрадлівасці ў 23 цэнтнеры з га.

На малюнку відаць, што нарабіла вайна, як паўплывалі паваенная калектывізацыя, урбанізацыя і развал СССР. Разгляд трэнду пераконвае, што сістэмны спад пачаўся ў 1991 годзе, а прагноз НДІ земляробства і кармоў апынуўся беспадстаўна аптымістычным.

Інакш і быць не магло. Даўно знікла ленінскае ЦК, каторае давала ў патрэбнай колькасці тэхніку, угнаенні, пестыцыды, гербіцыды, ветэрынарныя прэпараты, рыштунак, паліва, веды нарэшце. Бальшавікі пазнаходзілі сабе іншыя заняткі ў тых самых будынках, дзе за другімі саветамі добра карміліся.

Зараз яны завуцца «вертыкаль» і прафесійна робяць выгляд, што вылузваюцца са скуры, выконваючы начальніцкія загады. Але даць ужо нічога не могуць акрамя бясконцых пазыкаў, за каторыя забіраюць прадукцыю, няхай сабе даражэйшую і горшую, чым у канкурэнтаў.

Не варта спадзявацца, што вясковая вертыкаль здзейсніць цуд ці яшчэ якую «зялёную рэвалюцыю». У гэтак званым грамадскім сектары за 2000 год вытворчасць сельскагаспадарчай прадукцыі вырасла на 11% у параўнанні з 1999 годам не з прычыны арганізацыйнага і тэхналагічнага прагрэсу, а таму, што перад тым былі два неўрадлівыя гады запар. Але яны ўжо прамінулі.

Магчымасці зямлі і надвор'я мусяць дапаўняцца магчымасцямі людзей, тэхнікі і хіміі. Рэальна тэхнікі засталося палавіна ад таго, што было дзесяць гадоў таму.

Тым часам майстры камуністычнага планавання працягваюць планаваць з дакладнасцю да шостага знака пасля коскі. Тое, што іхныя планы не выконваюцца, нікога не хвалюе. Той бяды. Усекраёвая планёрка цягнецца адзін дзень. Пасядзіш сабе ўгнуўшыся, як свіны тата, а потым рабі далей.

Нашы куры зноў здзіўляюць свет. Гэта вельмі добра, і пра гэта нам было аўтарытэтна сказана. Іншая рэч. Прыемна з'есці яйка з чорным хлебам, жоўтым маслам, буйной соллю ды з сальцам, ды з сакавітай цыбулінай...

Статыстыка брутальна абрывае гэтыя пастаральныя летуценні. Летась па стане на 18 лютага было правапнавана кіслых глебаў 9,93% да плана, сёлета – 6,81%. Дробязь? Няхай.

На тую ж дату меласся ўгнаенняў пад яравы севазварот 41,6% да патрэбы, сёлета – 22%. З іх ліку, адпаведна летась і сёлета: азотных — 34,1 і 12,5%, фосфарных – 51,6 і 9,6%, калійных — 51,1 і 32,6%.

Гэта ўжо зусім не дробязь. Зямля не электарат і не асобная жанчына — да гэтага дапёрлі нават разухабістыя расійскія думцы. Зямлю не абдурыш. Добра. Няма мінеральных угнаенняў, падкінем гною.

Але адкуль той гной возьмецца, калі быдлу жэрці няма чаго, і быдла таго мала. На згаданую ўжо дату летась нарыхтавалі арганікі 64,34% да задання, сёлета – 61%. Калі ўлічыць, што ў той час паспелі вывезці 61,03% з нарыхтаванага, а сёлета — толькі 55,79%, то скарачэнне відавочнае. Вывязуць – адкажа аптыміст. Салярка – сумна выцісне з сябе ў адказ песіміст.

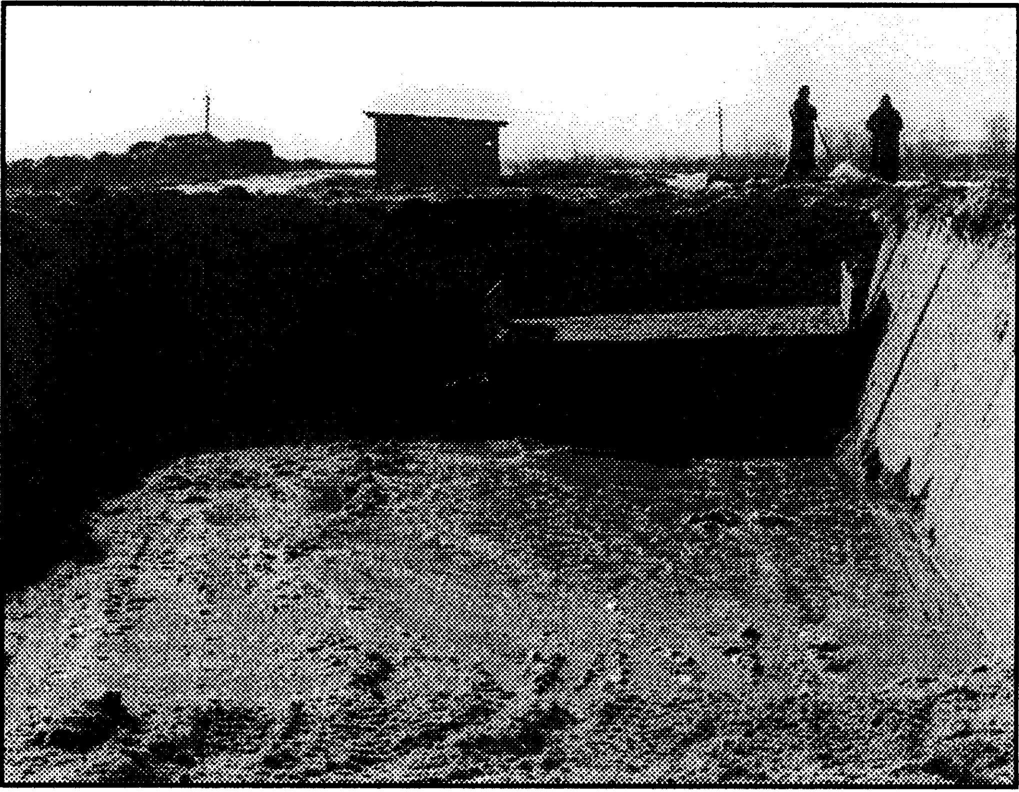
Агулам атрымаецца, што гэтай вясной палі атрымаюць угнаенняў на паўмільёна з гакам тонаў меней, чым у 1985 годзе. Можа так і трэба? Будзе экалагічна чыстая прадукцыя (гэтак аптыміст думае). А рэаліст, катораму ўсё роўна і каторы проста зводку з палёў складае, адзначыць, што пералічана сродкаў на аплату мінеральных угнаенняў за кошт выручкі ад рэалізацыі прадукцыі жывёлагадоўлі з 1 кастрычніка 2000 года ў працэнтах да задання ажно 9,44%.

Нічога дзіўнага, калі ўлічыць, што буйных рагатых жывёлаў паменела за год на 70.754, а ад пачатку рэстаўрацыі капіталізму на наш капыл, з 1991 года — на 1.485.834 галоў. Да таго ж буйныя рагатыя жывёлы па сваёй вазе і ўдойнасці ўсё больш нагадваюць козаў.

Тым не менш, нягледзячы на поспехі калгаснага ладу, надвор'е сёлета павінна быць спрыяльным і дазволіць сабраць крыху болей за чатыры мільёны тон збожжа.

А калі яшчэ і з надвор'ем не пашанцуе, то, мабыць, Бог адвярнуўся ад рынкава-сацыялістычнай сельскай гаспадаркі. Той самай, дзе тэхніка выпрацавала дзве трэці рэсурсу, дзе грошы знікаюць, як у прорве, у памерах, роўных палове гадавога бюджэту краіны за адну пасяўную, дзе сярэдняя «калектыўная гаспадарка» завінавацілася ледзь не па мільёну рублёў на кожнага калектывістага.

Аптымісты сцвярджаюць, што вертыкальна праінтэграваўшы калгасы з бедакамі, занятымі аграсэрвісам і перапрацоўкай, мы атрымаем чарговы прарыў з пераломам. На маю думку, вёска не размічыцца ніколі, пакуль там будуць калгасы, а над калгасамі — бальшавіцкая вертыкаль. ■

Фота Ул.ШЛАПАКА

СЯРЭДНЯМЕСЯЧНАЯ НАМІНАЛЬНАЯ ЗАРАБОТНАЯ ПЛАТА (ТЫС.РУБ.)

	1985	1990	1995	2000
Сярэдняя па краіне	0,171	0,263	755	57
У сельскай гаспадарцы	0,185	0,255	468	49

КАЛГАСНАЯ ТЭХНІКА ЧАКАЕ ВЯСНЫ І РАМОНТУ

	На 31.12.2000 г., тыс.	2000 г. у % да 1990 г.	Спраўных у % да наяўных
Трактары	80,4	64	69
Грузавікі	46,6	63	66
Сеялкі	17,8	48	46
Плугі	20,5	48	57
Культыватары	26,2	47	48
Бульбасаджалкі	5,3	57	52

Всемирный банк заботится о Беларуси

Вероника ЧЕРКАСОВА

Как уже писала НАША СВАБОДА, в феврале в Беларуси работали миссии Всемирного банка. 22 и 23 февраля закончили работу две из них – по здравоохранению и в области охраны окружающей среды и природопользования.

Миссия по здравоохранению готовила исследование по общей политике в секторе здравоохранения и определению основных направлений Проекта по контролю за распространением СПИДА и туберкулеза в стране.

Было отмечено, что за последние годы в Беларуси возрос уровень инфекционных заболеваний. Достаточно сказать, что сегодня около 6% населения страны больны туберкулезом. Кроме того, Беларусь занимает второе место в регионе по уровню заболеванием ВИЧ/СПИД.

Проект по предотвращению заболеваемости СПИДОМ и туберкулезом будет состоять из 4 направлений, первое из которых включает борьбу с эпидемией туберкулеза, а также с полиустойчивыми формами заболевания. Дело в том, что лекарственноустойчивая форма туберкулеза представляет опасность как для пациента, так и для государства. Правда, пациент в этом случае теряет здоровье, а государство – деньги, поскольку излечение больного с простой формой туберкулеза обходится от 50 до 200 долларов США, а при лекарственноустойчивой форме затраты на излечение одного человека увеличиваются до 10 тысяч долларов.

Кстати, один из аспектов данной стратегии предусматривает переход от массовой флюорографии населения к флюорографии групп риска – заключенных, бедных и других групп людей, которые более других подвергаются риску получить туберкулез, а также переход от стационарного лечения к амбулаторному.

Главной частью проекта, касающейся СПИДА, является помощь представителям все той же группы риска, в которую входят наркоманы, проститутки, молодые люди и водители грузовиков. В ходе своей работы миссия посетила Витебск и Молодечно, где осуществляются пилотные проекты по предотвращению эпидемии. Признано, что работа здесь движется в верном направлении, и ее развитие может опираться на поддержку Всемирного банка. Кроме того, правительство Швеции выделило грант в размере 500.000 долларов США на поддержку данного проекта и развития новых. Представители миссии Всемирного банка заявили, что будут поддерживать усилия правительства, поскольку если опыт Витебска будет распространен на всю страну, то эпидемия в Беларуси окажется под контролем.

Особую проблему представляют заключенные, больные туберкулезом, поскольку заболеваемость и распространение туберкулеза в тюрьмах очень высока. По данным МВД и министерства здравоохранения, там она в 30 раз выше, чем среди гражданского населения. В среде заключенных много случаев лекарственноустойчивых форм туберкулеза.

В период с 5 по 23 февраля в Беларуси работала еще одна миссия Всемирного банка, которая готовила анализ системы управления в области охраны окружающей среды и природопользования. В результате этого исследования будут рекомендованы меры по поддержке инвестиций в области охраны окружающей среды и определены приоритетные направления сотрудничества Беларуси с Всемирным банком. По словам координатора экологических программ К.Шепардсон, в ходе визита миссии внимание было сконцентрировано на проблемах водного хозяйства, энергетическом секторе, на использовании природных ресурсов, а также оценке воздействия на экологию последствий аварии на Чернобыльской АЭС.

Надо заметить, что на сегодняшний день в Беларуси на практике уже реализовано многое из того, что предлагалось Всемирным банком, причем, сама организация оказала серьезную финансовую помощь в реализации проектов. Был выделен 1 млн. долларов на реализацию проекта по биоразнообразию, кроме того, Всемирный банк профинансировал в размере 6,9 млн. долларов реализацию проекта, связанного с исключением использования в Беларуси озоноразрушающих веществ.

Как сказал глава Всемирного банка в РБ Сергей Кулик, «мы уже подошли к стадии, когда существуют первые наброски новой стратегии помощи Всемирного банка Беларуси. Два аспекта – здравоохранение и окружающая среда — станут основой нашей стратегии помощи Беларуси. Будут еще и другие компоненты, в частности, реформирование экономики Беларуси». Кроме того, по его словам, частью стратегии ВБ и МВФ будет и макроэкономическая стабилизация Беларуси, дальнейшие шаги по совершенствованию монитарной политики, укреплению фискальной финансовой дисциплины в стране и структурные изменения в производственном секторе, включая возможные элементы приватизации и развития частного сектора, а также возникновение новых частных предприятий и раскрепощение предпринимательской активности белорусского населения. ■

Магия драгоценного камня

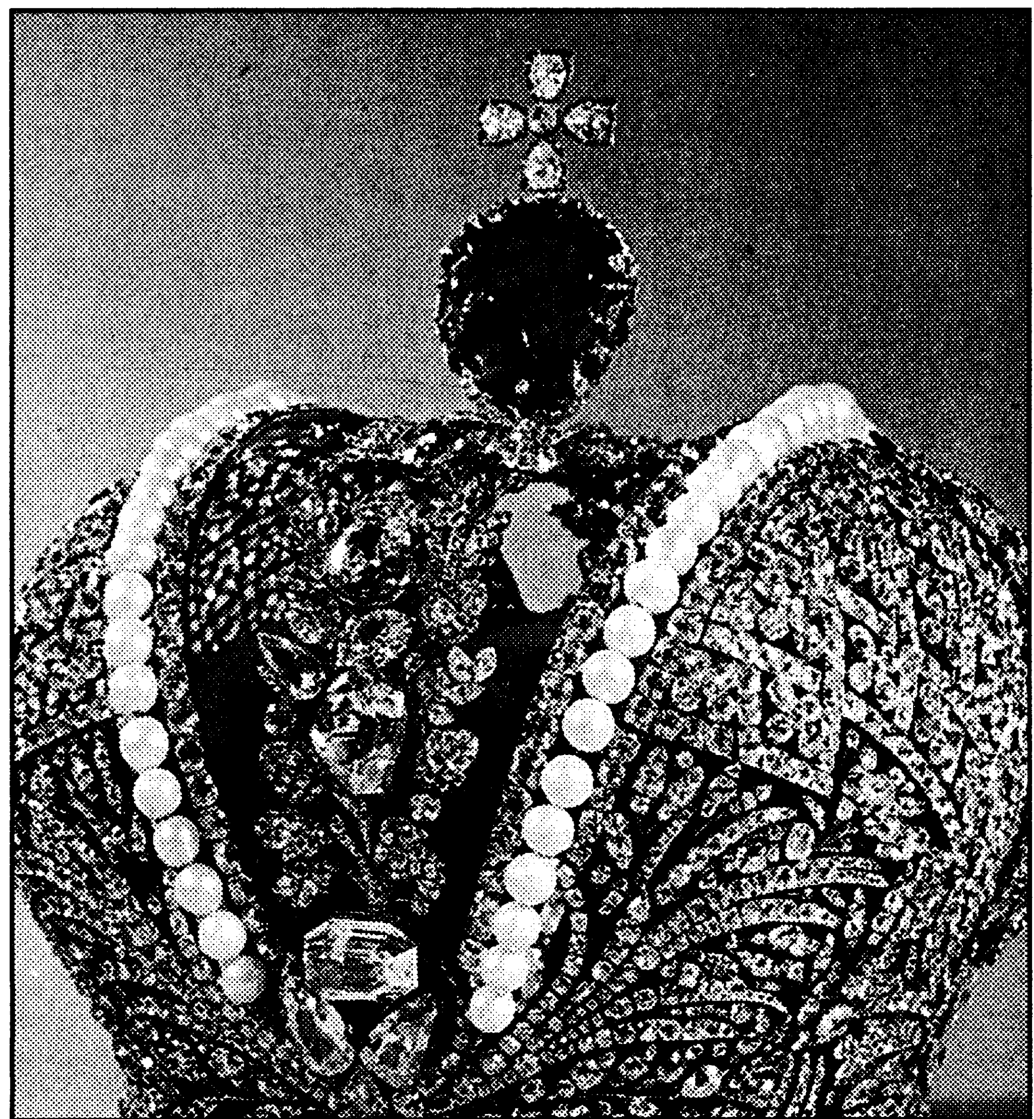
Валерий ГАШКОВ, геммолог

Что есть драгоценный камень? Любой человек ответит – это алмаз, рубин, сапфир, изумруд, жемчуг. Но это ответ на совсем другой вопрос – какие камни относятся к драгоценным? Кстати, ответ не совсем правильный.

Действительность такова, что вся нормативная документация, действующая в настоящее время в Республике Беларусь, определяет в качестве драгоценных камней лишь эти камни да еще александрит. Даже янтарь, месторождения которого есть в Беларуси, из их числа исключен. Такое положение (т.е. выделение в «драгоценные» выше перечисленных камней) вполне объяснимо (но не оправдано), поскольку вся нормативно-техническая база по драгоценным камням (законы, положения, ГОСТы, ОСТы и др.), действующая в Республике Беларусь, основывается на нормативной документации бывшего СССР, в котором ювелирных камней было много и их, в общем, не жалели. Одних алмазов ежегодно добывалось 35–40 миллионов карат в год (то есть 7–8 тонн). Вот почему к драгоценным камням относили только те, что перечислены выше.

Однако основная масса ювелиров и геммологов (геммолог – специалист по драгоценным камням) дальнего США, Германии, Израиля, Бельгии, Франции, Литвы, Латвии, Украины и других стран к драгоценным камням относит большее количество минералов – около 100 минеральных видов и порядка 200 разновидностей (всего минералов насчитывается более 4.000). Из них 75% объема приходится лишь на 15 названий – алмаз, рубин, сапфир, изумруд, жемчуг, топаз, гранаты, бирюза, опал, александрит и прозрачные разновидности кварца (горный хрусталь, аметист, цитрин, празиолит, розовый кварц). На долю остальных приходится 25%. Однако, это не означает, что ими следует пренебрегать. Во-первых, их значение как в количественном, так и в стоимостном выражении будет постепенно возрастать, а, во-вторых, геммологам их необходимо изучать, чтобы не спутать с наиболее известными драгоценными камнями. Вот пара примеров такой ошибки. Большая императорская корона Российской империи знаменита огромным кроваво-красным «рубином». В действительности он оказался полудрагоценной шпинелью. Корону Британской империи тоже украшает не рубин, как считали до середины тридцатых годов XX столетия, а также полудрагоценная шпинель. Но оценки стоимости шли как за «рубин».

Так что же такое драгоценный камень? Определение драгоценного камня должно обязательно включать понятие «красоты», под которой понимается совокупность оптических свойств какого-либо минерала или минерального агрегата – цвет, блеск, прозрачность, дисперсия или «игра» и другие определяющие внешнюю привлекательность минерала.

Красота камня должна быть, как принято говорить в геммологическом мире, «нетленной», т.е. долговечной. Известные камни, такие, например, как бриллианты «Шах» и «Орлов», насчитывают не одну сотню лет, но за это время не изменились ни на йоту. Долговечность определяется физическими свойствами камня (твердость, хрупкость и спайность), а также химическими свойствами, главным образом — активностью, т.е. способностью взаимодействовать с окружающей средой (воздух, вода, пот, солнечный свет и т.д.). Например, жемчуг и янтарь портятся, т.е. теряют внешнюю привлекательность при длительном нахождении на солнечном свете. Малахит и азурит разрушаются под воздействием человеческого пота. Бирюза боится воды и т.п.

Третьей составляющей достоинства настоящего драгоценного камня является его редкость, или уникальность. Чем реже встречается камень в природе, тем выше он ценится. Но, конечно, камень не должен быть настолько редким, чтобы о нем почти никто не знал, в противном случае он не будет высоко цениться. Так, бенитоит, обладающий очень красивым сапфирово-синим цветом и хорошей «игрой» света, встречается в виде редких кристаллов лишь в одном месторождении – Сан-Бенито, Калифорния, США, – что и обуславливает его не очень высокую стоимость.

Наконец, четвертая составляющая достоинства драгоценного камня – исторические традиции и колебания моды. Например, в семидесятые годы излюбленным цветом дамских платьев на Западе был фиолетовый, и поэтому большим успехом пользовались камни фиолетового (сиреневого) цвета — чароит и аметист. Потом мода на платья такого цвета прошла и, как следствие, упала цена на эти камни.

Вообще-то цена камня, в отличие от его стоимости, это в конце концов всего лишь прихоть рынка, хотя в настоящее время цены на драгоценные камни первого (алмаз, изумруд, рубин, сапфир, александрит и жемчуг) и второго (империал-жад, цимофан, черный благородный опал, падпараджа) порядков колеблются незначительно

Суммируя все оценки, можно сказать, что драгоценный камень – это минерал, т.е. твердое природное химическое соединение или самородный элемент, обладающий красотой внешнего вида, обусловленной оптическими свойствами, долговечностью, обусловленной определенными физическими и химическими свойствами, относительно редко встречающийся в природе и вследствие этого традиционно используемый человечеством на протяжении своей истории в качестве ценности. (Для примера: один грамм чистого золота банковского слитка оценивается в 10–12 долларов США, а бриллиант весом в один карат (0,2 г) самых худших характеристик цвета и дефектности – 230 долларов США, самых лучших характеристик – 11 тысяч долларов США.)

Поскольку интерес к ювелирным, и в первую очередь, к драгоценным, камням во всем мире возрастает и масса их (а, следовательно, и их подделок) тоже, то требуется создание общегосударственного подразделения, которое будет заниматься вопросами идентификации, качественной и стоимостной оценки этих товаров, поступающих к нам из-за рубежа. Таким подразделением может стать геммологический центр Беларуси, полем деятельности которого и должно быть экспертное определение ценностей, представляемых организациями и отдельными гражданами для качественной и стоимостной оценки драгоценных камней и изделий, с выдачей соответствующего официального документа. ■

Па лініі найменшага супраціву

Генадзь ЛАГУНОВІЧ, аматар гісторыі

Колькі гадоў таму ў мінскіх кнігарнях раз за разам з'яўляліся выдадзеныя ў розных гарадах Расіі хрэстаматыі па яе найноўшай гісторыі. Купляючы чарговую кніжку (у кожнай з іх знаходзіў шмат дакументаў, якія раней утойваліся ад нас), шкадаваў, што дагэтуль няма ў продажу падобных зборнікаў па беларускай мінуўшчыне. І вось, урэшце, трымаю ў руках «Историю Беларуси в документах и материалах» (аўтары-складальнікі І.Кузняцоў і В.Мазец. Мн., «Амалфея», 2000). Не буду распавядаць пра яе вартасці, якія, безумоўна, ёсць, а звярну ўвагу на сякія-такія хібы.

Даведачны апарат кнігі, па-мойму, заслугоўвае эпітэта «убогі». На яе старонках, у адрозненне ад тых жа расійскіх хрэстаматыяў, няма ні ўводзінаў да раздзелаў, ні заўвагаў да асобных публікацыяў, ні імянных паказальнікаў з кароткімі біяграфіямі... Адсутнічае і элементарная для такіх выданняў нумарацыя дакументаў і матэрыялаў.

Але больш за ўсё расчараваны тым, што пераважная частка дакументаў узятая з крыніцаў савецкага часу або з выданняў апошніх гадоў, зарыентаваных на вядомыя ўстаноўкі (новыя па форме, старыя па змесце) «галоўнага гісторыка» краіны. Так, з 85 матэрыялаў, змешчаных у двух раздзелах – «Беларусь в составе Речи Посполитой» і «Беларусь в составе Российской империи», больш сямідзесяці запазычаныя з адной кнігі, выдадзенай у 1977 годзе («Хрестоматия по истории Белоруссии. С древнейших времен до 1917 г.»). Ну, а складальнікі апошняй, у сваю чаргу, перадрукавалі дакументы з кніг, выпушчаных у 30–60-х гг.

Матэрыялы ж сучаснай адраджэнскай літаратуры, уключаныя ў гэтыя раздзелы, можна пералічыць на пальцах адной рукі. Таму не дзіўна, што, да прыкладу, шматлікія захопніцкія войны Масковіі і Расіі ў XV–XVIII стагоддзях, якія прынеслі велізарныя страты беларускаму народу, не атрымалі адэкватнага адлюстравання ў новай кнізе. Дый не кожны адразу разбярэцца, што і да чаго там у некаторых надрукаваных урыўках і вытрымках. Хто, скажам, першым узняў меч і з якой мэтай вызваленне ці закабаленне суседа? У такіх выпадках і саслужыў бы службу дыхтоўны даведачны апарат кнігі.

З раздзелаў «История Беларуси...», прысвечаных савецкаму перыяду, самы вялікі адрэзак часу ахоплівае перадапошні – «Беларусь в условиях кризиса социализма. 1950–1990 гг.» Але ён, на мой погляд, аказаўся не самым удалым. Тры чвэрці змешчаных тут дакументаў – гэта вытрымкі з дакладаў кіраўнікоў БССР, партыйных рашэнняў, паведамленняў перыёдыкі пра ўсё новыя і новыя «поспехі» рэспублікі ў развіцці народнай гаспадаркі, культуры і г.д. (Дзівоснае супадзенне: большасць згаданых публікацыяў можна знайсці ў «Хрестоматии по истории БССР», якая выдавалася ў 1972 і 1984 гг. і спасылак на якую ў дадзеным выпадку няма).

Або ўзяць такую праблему, як асіміляцыя беларусаў у форме русіфікацыі. Калі аб русіфікатарскай палітыцы царызму сёе-тое згадваецца ў новым выданні, дык пра дзеянні савецкай улады і цяперашняга рэжыму па насаджэнні сярод нашага народа рускай мовы і культуры не сказана ні слова. Здаецца, не вельмі шануюць мову карэннай нацыі і самі паважаныя складальнікі «Истории Беларуси...». На ёй надрукавана толькі тры з паловай дзесятка дакументаў і матэрыялаў (усяго іх больш за 240). А пачынаючы з шостага раздзела «Беларусь в период НЭПа» і да канца кнігі ўсе публікацыі падаюцца выключна на рускай мове.

Так, прадмова папярэджвае: большасць матэрыялаў «публикуется на языке оригинала». Аднак шукалі і адбіралі арыгіналы самі складальнікі, і яны ж палічылі за лепшае перадрукаваць менавіта з рускамоўнай кніжкі, у прыватнасці, Канстытуцыю БССР 1927 года, якая, дарэчы, абвясціла роўнасць беларускай, габрэйскай, рускай і польскай моваў, але аддала перавагу першай (на жаль, гэтае палажэнне ў «Историю Беларуси...» не трапіла). Нагадаю, тады быў разгар беларусізацыі, амаль усе рэспубліканскія і акруговыя газеты ўжо выходзілі на мове тытульнай нацыі, на ёй жа была выдадзеная і стэнаграфічная справаздача VIII Усебеларускага з'езда Саветаў, які зацвердзіў тую Канстытуцыю.

Але што там казаць пра 20-я гады, калі па лініі найменшага супраціву пайшлі складальнікі, рыхтуючы да друку дакументы, звязаныя з аб'яўленнем незалежнасці Беларусі і прыняццем Канстытуцыі 1994 года. Няўжо і ў гэтым выпадку не знайшлося пад рукой патрэбных тэкстаў на беларускай мове, якая да 1995 года была адзінай дзяржаўнай мовай? І такая яшчэ моўная недарэчнасць. Публікацыя лукашэнкаўскай канстытуцыі на «великом и могучем» суправаджаецца спасылкай на "Звязду" за 26 лістапада 1996 года, дзе яна падаецца... па-беларуску.

Шчыра кажучы, вялікай патрэбы ў гэтай публікацыі (аж на 15 старонках, нягледзячы на «ограниченность объема» кнігі) увогуле не было, хоць бы таму, што брашуры з тэкстам Канстытуцыі ўжо пяты год бесперабойна прадаюцца па даступнай цане ці не ў кожнай кнігарні. Шкада, у кнізе не знайсці аніводнага радка аб тым, што папярэднічала гэтаму рэферэндуму і што адбылося ў палітычным жыцці краіны пасля яго. У дзяржаўных выданнях аб трагічных восеньскіх падзеях 1996 года пішацца аднабакова, непраўдзіва або яны зусім замоўчваюцца. ■

Адзнака за любоў да СНД

Кірыл ВАНЬКОВІЧ

Для мільёнаў бедных людзей, якімі поўніцца абшары краінаў Садружнасці Незалежных Дзяржаваў (цьмяная цень былога СССР), відавочна, няма больш цікавай і важнай навіны, чым паведамленне з Мінска, што ў Выканаўчым камітэце Садружнасці адбылася экспертная нарада па найзначнейшым пытанні рэчаіснасці – заснаванні Ганаровага знака Садружнасці Незалежных Дзяржаваў.

Нецяжка ўявіць сабе бязмежную радасць нядаўняга савецкага насельніцтва, якое даведалася пра такі занятак чынавенства. Ура! Нарэшце, дзякаваць Богу, дачакаліся, будзе Ганаровы знак. Бо жыццё не дае паўнаты шчасця, калі няма такога важнага атрыбута і калі ніхто з дзеячаў Садружнасці не мае на грудзях каштоўную аздобу. Побач з гэтым пытаннем садружнага быту ўсе іншыя чалавечыя праблемы – заробкі, рабочыя месцы, інфляцыя, хваробы – нязначная драбяза. Інфляцыя была і 10 гадоў таму, і сто гадоў назад большасць людзей хварэла і жыла ў не меншай галечы, чым сёння, а ў 2015 годзе няшчасных не паменшае, ва ўсялякім разе, на тэрыторыі краінаў Садружнасці. Дык нашто пра гэта задумвацца. Тут не паправіш. А вось адсутнасць Ганаровага знака – сапраўднае народнае бедства. Хто будзе ведаць пра СНД, калі не ўбачыць на чыноўніку Ганаровы знак? Няхай жывуць сто гадоў тыя пасланцы незалежных дзяржаваў, што за сціплыя аклады з народнага бюджэту абмяркоўваць зараз праект Пагаднення аб Ганаровым знаку, яго апісанне і форму пасведчання да яго ў скуранай, зразумела, вокладцы ці папцы. Хто любіць СНД, каму дарагія ідэалы гэтага ўтварэння, – той моліць, каб знак з'явіўся як мага хутчэй.

І хатняя гаспадыня ў чарзе за кавалкам мяса, і беспрацоўны, гойсаючы па ўстановах у пошуках працы, і бомж каля свайго сметніка, усе ўсхваляваныя абмяркоўваюць выдатную ініцыятыву постсавецкіх уладароў, шчыра радуюцца, што Ганаровым знакам будуць узнагароджвацца важныя людзі – дзяржаўныя і грамадскія дзеячы краінаў-удзельніцаў СНД, а таксама дзеячы іншых дзяржаваў за актыўнае ўмацаванне нашай Садружнасці, забеспячэнне міру і бяспекі. Добра робіцца на душы простаму чалавеку, калі ён усведамляе, што ніколі ў жыцці і ні за якія, як той казаў, грошы, Ганаровы знак Садружнасці не будзе прышпілены да пінжака дзеячаў краінаў з NATO, бо яно ж не дбае пра мір і бяспеку і не прызнае легітымнасць беларускага прэзідэнта. А вось на ягоных грудзях Ганаровы знак зазззяе, трэба думаць, абавязкова, як даніна садружнай удзячнасці за развіццё СНД.

А якую вытанчаную сімволіку абралі творцы ўзнагароды!. Не інакш, з ласкі божай, у самы час адкалоліся ад СССР тры балтыйскія рэспублікі. І засталося незалежных дзяржаваў дванаццаць. Як было апасталаў! Адпаведна і праектантам шаноўнай узнагароды Ганаровы знак бачыцца як 12-канцовая сярэбраная зорка на 12-вугольнай паліраванай пласціне. У годзе 12 месяцаў, на нябёсах 12 планетаў утвараюць Задыяк. А ў ім кожнай адпавядае свой знак. Можа і яны будуць адлюстраваныя на 12 праменях, што асвятляюць усяму свету шлях наперад. Беларусі, безумоўна, дастанецца знак Рака, бо яна найбольш рухаецца назад у камунізм. Цэнтр прамяністай зоркі займае эмблема СНД, а па крузе, каб ніхто не памыліўся, ідзе надпіс «Садружнасць Незалежных Дзяржаў». Не трэба тлумачыць, што надпіс выкананы на рускай мове. Паміж асноўнымі прамянямі зоркі знаходзяцца дадатковыя праменчыкі з устаўкамі з цыркону (нешта напаўкаштоўнае). Пры дапамозе вянка са стылізаваных лаўровых лісцяў Ганаровы знак мацуецца да ланцуга. Выдатная думка, што вянок сплецены не з пустазельных васількоў і рамонак, а з высакароднага лаўровага лісця, як было заведзена ў старажытным Рыме пры ўскладанні на галаву трыумфатараў. Да таго ж стылізаванае лаўровае лісце аздабляла нямецкі Жалезны крыж. І такім чынам Ганаровы знак СНД пэўным чынам трыумфуе над той гітлераўскай узнагародай. Ланцуг, які трэба насіць на шыі, складаецца з 23 срэбраных звёнаў. 12 з іх выкананыя ў выглядзе дзяржаўных сцягаў краінаў СНД, 11 — маюць выгляд разетак з надпісам «Садружнасць Незалежных Дзяржаў» (зноў жа на рускай мове).

На папярэдніх планах заказ на выраб Ганаровых знакаў мае атрымаць Цэнтр «Рускія рамёствы» (Яраслаўль, Расія). І гэта таксама абсалютна правільна. Хто іншы мае права на атрыманне дарагога заказу, і хто выканае яго лепш? Хіба здолеюць зрабіць такі знак армяне, якія пахваляюцца тысячагадовымі традыцыямі мастацкай апрацоўкі срэбра, ці грузіны, ці казахі, ці туркмены, якія таксама пахваляюцца такім умельствам?

Добра, што пакуль не называюць кошт экземпляра гэтага ўпрыгожання для дзяржаўных дзеячаў. Дарэмна пытлівыя журналісты лезлі ў Выканкам Садружнасці з пытаннем: колькі народных грошай будзе каштаваць новая ўзнагарода для лепшых з чалавецтва? Колькі трэба – столькі і будзе. Народ не пытае, а вам тым болей не трэба цікавацца. Нашто гэткія веды простаму чалавеку, які задаволены, што яму даюць крыху на жыццё, дзякуючы пры гэтым за цярплівасць. Хто любіць СНД, той радуецца пустым выдаткам. ■

КАНФЕСІІ

Улады ўціскаюць пратэстантаў

Марат ГАРАВЫ

На працягу вось ужо шасці гадоў царква хрысціян веры Евангельскай (пяцідзесятнікаў) «Боская ласка» ў Старых Дарогах працягвае зведваць націск мясцовых улад, паведаміў епіскап Саюза хрысціян веры Евангельскай па Мінскай вобласці Мікалай Новік.

У якасці прыкладу ён прывёў нядаўні інцыдэнт, звязаны з публікацыяй у студзені бягучага года ў мясцовай газеце «Навіны Старадарожчыны» артыкула «Крык душы», у якім пратэстанцкая царква абвінавачвалася ў прынясенні чалавечых ахвяраў. Сцвярджалася, што ў нядзельнай школе пяцідзесятнікі прымушаюць дзяцей пасціць, а таксама забараняюць сваёй пастве ўжываць лекі.

Прычынай гэтай публікацыі стаў ліст у раённую газету мясцовай жыхаркі, сын якой працяглы час наведваў царкву «Боская ласка», а напрыканцы снежня 2000 года памёр ад цырозу печані. Маці нябожчыка абвінаваціла царкву ў тым, што члены абшчыны не дазвалялі яе сыну прымаць лекі і хадзіць на працэдуры, і гэта, нібыта, стала ўскоснай прычынай ягонай смерці. Пасля публікацыі ліста парафіяльнага святара выклікалі ў пракуратуру, а камісія па справах непаўналетніх зацікавілася графікам і праграмай працы нядзельнай школы, зместам падручнікаў і месцам правядзення заняткаў. Пасля растлумачэння сітуацыі чыноўнікам давялося зняць прэтэнзіі з царквы, а газета «Навіны Старадарожчыны» і абласное выданне «Мінская праўда» змясцілі абвяржэнне артыкула «Крык душы».

Зрэшты, як зазначыў епіскап Новік, гэта толькі адзін з шэрагу прыкладаў прадузятага стаўлення мясцовых уладаў у дачыненні да царквы «Боская ласка», якая, дарэчы, з'яўляецца ў Старадарожскім раёне адзінай.

БелаПАН

Большасць медалёў – у беларусаў

Уладзімір ДАЎЖЭНКА

Спартсмены з Расіі, Украіны, Латвіі і Беларусі сталі ўдзельнікамі адкрытага чэмпіянату нашай рэспублікі па таэквандо, які прайшоў у Віцебску.

Узнагароды былі разыграныя ва ўсіх дванаццаці алімпійскіх катэгорыях (па шэсць у мужчын і жанчын), беларускія майстры першынствавалі ў дзевяці з іх. Калі замежныя зборныя былі прадстаўленыя ў спаборніцтвах сваімі «першымі» нумарамі, дык у нас па розных прычынах (траўмы, грып) не выйшлі на татамі адразу чатыры члены нацыянальнай каманды.

Самым цікавым атрымаўся фінал у вазе да 74 кілаграмаў, у якім сустрэліся двухразовая чэмпіёнка Еўропы Кацярына Назарава са Смаленска і бронзавая прызёрка еўрапейскага першынства Марыя Жураўская з Мінска.

Паядынак завершыўся ўнічыю – 2:2, але, па думцы суддзяў, перамога была адданая госці з Расіі.

Упершыню чэмпіёнкай Беларусі стала 15-гадовая Святлана Герасімовіч са Светлагорска, а вось імёны іншых пераможцаў з нашай краіны: Людміла Жэронкіна, Юлія Сухавіцкая, Віктар Высоцкі, Кірыл Курылёнак, Аляксандр Матэйковіч, Яўген Стрэчань, Сяргей Малашкоў (усе – Мінск) і Святлана Смірнова з Віцебска. ■

Сіла моцных

Уладзімір ДАЎЖЭНКА

Адразу пяць чэмпіёнаў свету розных гадоў удзельнічаюць у сусветным першынстве па міжнародных шашках, які праходзіць у Маскве.

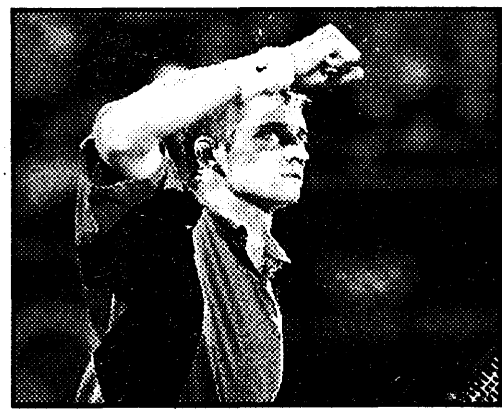
Яны і задаюць тон у спаборніцтвах, займаюць першыя радкі ў турнірнай табліцы пасля чатырох тураў. У апошнім з іх міжнародны гросмайстар з Мінска Анатоль Гантварг сустракаўся з расіянінам Аляксандрам Гетманскім. Тут зафіксаваная нічыя, і Анатоль, чатырохразовы чэмпіён свету, набраў два з паловай ачкі.

А лідзіруе ў спаборніцтвах васьміразовы ўладальнік гэтага тытула Аляксей Чыжоў з Расіі — 3,5 ачкі, на паўачка менш у Гунцісі Валнерыса з Латвіі. Акрамя Гантварга, па 2,5 ачкі маюць яшчэ Роб Клерк (Нідэрланды), Эдвар Бужыскі (Літва) і Аляксандр Шварцман (Расія).

Галоўнай партыяй пятага тура, а можа і ўсяго чэмпіянату будзе гульня Гантварга з Чыжовым. ■

Зноў Мірны!

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

Трэці тыдзень запар працягвае прыемна здзіўляць беларускі тэнісіст Максім Мірны. Ужо тры разы ён «зняў скальп» па чарзе з трох лепшых тэнісістаў свету. Спачатку гэта быў Магнус Норман з Швецыі, затым расіянін Марат Сафін, а ў панядзелак Мірны на турніры з серыі «Мастэрз» у сталіцы Аб'яднаных Арабскіх Эміратаў Дубаі перамог у першым крузе француза Сэдрыка П'яліна з лікам 7:6, 7:5! Толькі па адным ліку бачна, наколькі гэта быў напружаны паядынак! Цяпер за Мірным пачала замацоўвацца слава нізвергальніка аўтарытэтаў. А яшчэ трэба дадаць, што турнір жа ў Дубаі з прызавым фондам у 1 мільён долараў ЗША, што дае дадатковы повад парадавацца за нашага земляка.

На тым жа турніры беларус Уладзімір Валчкоў у першым крузе сустрэнецца з вельмі моцным румынам Адрыянам Іліе. І менавіта з пераможцам гэтай пары сустрэнецца ў другім крузе Максім Мірны.

Добра было б убачыць у Эміратах беларускі двубой. Няхай сабе і не ў фінале, а на далёкіх да яго падыходах.

А тым часам, згодна з апублікаваным рэйтынгам асацыяцыі тэнісістаў-прафесіяналаў, Уладзімір Валчкоў выбіўся на васемнаццаты радок! Так высока з беларусаў яшчэ ніхто і ніколі ў мужчынскім тэнісе не ўздымаўся.

Беларускія жанчыны на гэтым тыдні адпачываюць. ■

Наскокам па Злучаных Штатах

Аляксей ЗУБРОЎСКІ

Пасля перапынку, звязанага з адпачынкам біятланістаў пасля чэмпіянату свету ў славенскім горадзе Паклюка, дзе, нагадаем, беларусы заваявалі два срэбраныя медалі, узнаўляюцца гонкі ў рамках этапаў кубка свету. Чарговыя два з іх пройдуць у Злучаных Штатах Амерыкі, а першы распачынаецца ўжо сёння ў горадзе Солт-Лэйк-Сіці – будучай сталіцы зімовых Алімпійскіх гульняў 2002 года.

Праграма этапу на бліжэйшыя дні такая: 28 лютага мужчынская і жаночая індывідуальныя гонкі на 20 і на 15 кілометраў адпаведна. 1 сакавіка – перапынак, а другога, у пятніцу, мужчынскі і жаночы спрынт. Працяг раскладу ў пятнічным нумары, а застаецца толькі дадаць, што з Солт-Лэйк-Сіці, з якога, будзем спадзявацца, беларусы прывязуць якія-небудзь узнагароды, беларусы пераедуць у Лэйк-Плэсід, яшчэ адзін амерыканскі горад. ■

Я молода. Значит, все впереди

Владимир ДОВЖЕНКО

В начале марта, в Международный женский день, в Лиссабоне начнется чемпионат мира по легкой атлетике в закрытых помещениях. И в Португалии, впервые после 29 сентября прошлого года, в сектор для толкания ядра выйдет олимпийская чемпионка Сиднея минчанка Янина Корольчик. Всего пять месяцев прошло с того памятного для нее дня, когда 23-летняя белорусская спортсменка, установив рекорд республики – 20 м 56 см – выиграла олимпийское золото.

Наша беседа с очаровательной Яной, конечно же, касалась в первую очередь спорта, да, впрочем, и не только его.

– Наконец-то увижу почти всех своих соперниц вместе и, конечно, Ларису Пелешенко из России. Полмесяца назад она показала лучший результат сезона в мире, 20 м 12 см, и очень готовится к чемпионату.

– ***Между прочим, твоя основная, похоже, конкурентка в этом году заявила, что намерена выигрывать все старты, в которых будет выступать.***

– Пожалуйста! Я буду рада, если она выиграет мир зимой, но летом я ей это сделать не позволю. Когда только все время побеждать, порой для этого устанавливая рекорды, может не хватить сил. Нужно все делать в меру, постепенно. Пьедестал ведь большой.

– ***Ты не соскучилась по борьбе, ядру, соперницам?***

– Даже не знаю, что ответить. В женском ядре, сильнейшей группе, нас очень мало, после Австралии кто-то наверняка закончит выступать... Соскучилась ли, почувствую в Лиссабоне.

– ***Я не ошибусь, если скажу, что главное выступление для тебя – следующая Олимпиада в Греции.***

– Это очевидно. Поэтому и не боюсь сейчас проиграть. И самой важной может снова стать шестая, последняя попытка, но уже через четыре года в Афинах. И первых пять можно в финале даже пропустить.

– ***Да, мы помним олимпийский финал.***

– Вы не поверите, но для меня эта шестая попытка значит почти все. В 1998 году сложилась такая же ситуация на чемпионате Европы, да и потом тоже были похожие случаи. Наверное, это мое – суметь сконцентрироваться в нужный момент.

– ***Скажи, на тренировках результат лучше, чем 20.56 ты показывала?***

– Нет. С заступом – да. Меня на подвиги вдохновляет атмосфера соревнований. В Сиднее на стадионе было более ста тысяч зрителей.

– ***Да, это не Стайки.***

– Здесь – другое дело. Знаешь, у этой березки тот стоит, у другой – такой-то. Все родное и знакомое.

– ***Ты занимаешься толканием ядра ровно 10 лет. Самая молодая, если не ошибаюсь, олимпийская чемпионка в этом виде. Кстати, а в вашем цеху, у толкательниц, вообще, есть двухкратные победительницы Олимпиад?***

– Нет. Каждый раз новая, хотя некоторые попадают на Игры по нескольку раз, а кто-то рассчитывает и на третий.

– ***Скажи, что у тебя изменилось в жизни после Сиднея?***

– С моей стороны – все как обычно. Я не изменилась, вот окружающие по-другому стали ко мне относиться, но это и понятно. Многие проблемы как-то отпали сами собой. Строю дом и в следующем году буду делать новоселье.

– ***Позволь, а как же квартира, положенная за победу на Олимпиаде?***

– Мне разрешили другой вариант, потому что я уже давно строюсь.

– ***А тебе не надоело вот уже десять лет жить в общежитиях?***

– Как посмотреть... В последнее время у меня есть комната в спортивном, женском общежитии от спортобщества «Динамо». Одни девчонки, одна дружная семья. Время идет. Кто-то выходит замуж. Скоро и я перееду.

– ***Яна, ты сейчас человек известный, что и говорить, а сколько раз приходилось встречаться, например, с президентом Лукашенко?***

– Официально? Четыре раза за два года. Пятый, последний раз, на праздновании Нового года, 1 января, у него в резиденции. Для узкого круга людей.

– ***И...***

– Все обычно, когда отдыхаешь.

– ***Он тебя на танец пригласил?***

– С ним я не танцевала, с другими...

– ***Ты родилась 26 декабря и, между прочим, в год Дракона (а прошлый как раз был под его знаком!), в этот же день родились, например, мастер ювелирного искусства Мельхиор и «великий кормчий» китайского народа Мао Цзедун. Ты знаешь что-нибудь о них?***

– Представьте себе, знаю и неплохо. Типичные Козероги. Мы – упрямые, стремительно идем к цели. Сильные, волевые. Я вот десять лет упиралась, но своего достигла! Выиграла в последней попытке. Пелешенко толкала после меня. Могла она победить? Я же смогла настроиться, когда после третьей проигрывала немке...

– ***Ты забыла сказать, что люди твоего астрологического знака еще, помимо прочего, и красивые...***

– Это комплимент?

– ***А разве не так? Что есть то есть. Когда я увидел серию твоих фотографий в «Прессболе», просто ахнул. Ты, случайно, не мечтаешь о карьере фотомодели, топмодели... Или просто хочешь попробовать, как, скажем, та же Анна Курникова, совмещать спорт и съемки для определенных журналов?***

– Съемки, кстати, тоже очень большой труд. Тяжелая работа. Я впервые снималась в таком, скажем, полуобнаженном виде, мне понравилось. По крайней мере, больше, чем нашему министру спорта и туризма Ворсину. А на вопрос отвечу так: нужно сначала найти себя в чем-то одном. Хотя каждая женщина хочет быть красивой. Не секрет, что толканием ядра занимаются люди мощные, атлетически сложенные, но вместе с тем мы и совсем другие, нежные и, да-да, женственные.

– ***Так... Тогда такой вопрос: как можно прокомментировать истории с бойфрендами, герл-френдами у спортсменов, заметь, не ученых, например, а именно спортсменов. Той же Курниковой, Агасси, Беккера?***

– Я не думаю, что необходимо акцентировать на этом внимание. Просто пресса уж очень глазастая. А если взять нас, скажем так, спортсменов из бывшего СССР, то стоит лишь на этих длительных, бесконечных сборах кому-то больше уделить внимания, то скоро узнаешь про себя такое...

– ***Как-то незаметно мы подошли к личной жизни. Я ведь не первый беру у тебя интервью и, извини, читал, что...***

– ...я мечтаю иметь двух сыновей! Угадала?

– ***Дай-то Бог! Трех, даже, четырех, но почему непременно мальчиков? А если будущий супруг захочет двух девочек, что тогда?***

– Хочу сыновей – и все. Но и от девочек тоже ведь не откажусь. Это как судьба сложится. Я всех буду очень любить!

– ***Янина, а можешь нарисовать сейчас портрет будущего отца своих детей?***

– Пока нет. Такого человека я еще не встретила.

– ***После Олимпиады тебе, наверняка, предлагали уехать жить в другие страны, обещая «золотые годы»...***

– Было дело, но я даже не хотела об этом слушать.

– ***А какие встречи здесь дома тебе запомнились больше всего?***

– Ой, их много. Дома, в деревне, в училище олимпийского резерва, в Гродно, где провела пять с половиной лет, Академии физвоспитания и спорта, где учусь на 4-ом курсе, и, конечно, в автопарке № 4 Волковыска, где брат работает.

– ***Каким ты видишь свое будущее, например, в ближайшее время? Все мысли только о спорте?***

– Именно сейчас чем-то другим серьезно заниматься сложно. Хотя бы потому, что в день тренируюсь по два раза.

– ***Восьмичасовой рабочий день получается.***

– Выходит так. Остальное... Загадывать не буду. Я молода. Жизнь только начинается. ■

Столетие Нобелевской премии

Лилия ШУКАЕВА

В этом году будет праздноваться 100-летний юбилей Нобелевского Фонда.

Сейчас в портфеле Нобелевского фонда — более 430 миллионов долларов, предназначенных и для финансирования миллионных премий будущим лауреатам, и для организации сопутствующих этим награждениям симпозиумов и организационных мероприятий. Но мало кому известно, что Нобелевский Фонд дважды за свою историю переживал кризисы, угрожавшие его существованию.

Первый кризис был вызван главным образом негодованием наследников Нобеля, недовольных его завещанием. А через несколько десятилетий Фонд был почти разорен неудачными капиталовложениями и высокими шведскими налогами.

В первый раз Нобелевский Фонд спас Рогнар Сольман — человек, которого изобретатель динамита Альфред Нобель, к удивлению современников, назначил управлять свои наследством. Сейчас им управляет внук Рогнара – Михаэль Сольман, являющийся исполнительным директором Нобелевского Фонда.

Завещание Нобеля, оставившего значительную часть своего состояния на премии за выдающиеся достижения в науке, литературе и за деятельность, направленную на сохранение мира между народами, всколыхнуло всю Швецию. Этим завещанием были недовольны не только члены его семьи, но и многие шведы, в том числе даже и тогдашний шведский король Оскар II. Их возмущало, что премии могут получать и нешведы.

Альфред Нобель умер 10 декабря 1896 года. Служившему у него молодому инженеру-химику Рогнару Сольману было тогда 25 лет. И вот, при вскрытии завещания, к удивлению всех окружающих и его самого, оказалось, что именно Сольману покойный поручал выполнение своей последней воли. В частности, ему поручалось следить за неукоснительным соблюдением распоряжений Нобеля, чтобы на присуждение премий ни в коей мере не влияли ни гражданство, ни национальность будущего лауреата.

Преодолев сопротивление родственников Нобеля, лишившихся его миллионов, и многочисленные юридические препятствия, Сольман, однако, нашел себе союзников. О том, что это было непросто, говорит хотя бы такой факт: однажды, вооруженный револьвером Сольман лично следил за перевозкой ценных бумаг, входивших в имущество Нобеля и стоивших миллионы франков, из французского банка в Швецию.

Тем не менее, Нобелевские премии не присуждались еще в течение 5 лет, до 1901 года. Как поясняет теперешний глава Нобелевского Фонда Михаэль Сольман, шведы никак не могли осознать величие космополитических идеалов Нобеля. В конечном итоге, Швеция все же прониклась этими идеалами, и Нобелевские премии стали неотъемлемой частью шведской культуры.

Сейчас денежный размер каждой Нобелевской премии составляет примерно миллион долларов. С учетом инфляции это несколько больше размера первых премий, присужденных в 1901 году. Но, как сказал профессор Самуэльссон на недавней пресс-конференции, размер вознаграждения лауреатов в течение первых 50 лет существования Фонда, бывало, сильно снижался. Это было связано с некоторыми пунктами завещания Нобеля. Он, например, завещал, чтобы капитал, предназначенный для премий, инвестировался только в «надежные» ценные бумаги, каковыми считались в то время займы с правом получения в любой момент платежей золотом. Биржа и недвижимость считались тогда слишком рискованными. В течение многих лет Нобелевский Фонд был там самым крупным налогоплательщиком. Средства Фонда начали таять, и не было человека с револьвером, который мог бы спасти положение. Зато нашелся предприимчивый финансист, который либерализовал стеснительные правила капиталовложений и восстановил финансовую мощь Фонда. Это был Стиг Рамел, использовавший бум, который переживала недвижимость в 80-х годах. К тому же правительство освободило Фонд от налогов.

С тех пор, как директором Нобелевского Фонда в 1992 году стал Михаэл Сольман, состояние Фонда возросло от 180 миллионов до 430 миллионов долларов. А в момент смерти Нобеля она равнялась 160 миллионам.

Во время празднования 100-летнего юбилея Стокгольм и Осло посетят примерно 200 Нобелевских лауреатов, которые проведут различные научные симпозиумы и примут участие во множестве культурных мероприятий. ■

Svoboda.org

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана ў друкарні УП «Мэджык»
г. Мінск, ул. Кнорына, 50. Заказ № 196 Нумар падпісаны ў друк 27/02/2001 (15.00) Наклад – 9.350